

**Nem az ár
a minőség teszi
olcsóvá az árut!**

Jótállás mellett **kitűnő szövőárak** háztartási ezüstkra és menyasszonyi kellengyélre.

6 drb fehérített, erős ágylepedők beszege. 150x225 cm. nagyságban — K 14-50

6 drb finom ágylepedők beszege, 150x225 cm. nagyságban — K 18-50

24 méter Stefánia vászon 80 cm. széles, kitűnő minőségben K 13-80

24 méter havasi gyopár sifon 80 cm. széles, kitűnő minőségben K 15-50

Törülközők, zsebkendők, edénykendők, asztalkendők és szalvéták, valamint sima, köperozott, fehér és színes vásznakat utánvétellel küld a legolcsóbb árak mellett a jöhrneví szövőáru cég:

Emil Winternitz, Nachod (Csehország). Hibátlan maradéka

6-12 méteresek, fehér vásznak, sephírek, oxfordok, kanna-vásznak, fanellek stb. álló 40 méteres csomagok 16 kor., jobb minőségben 18 kor., egész finom minőségben 20 kor. A maradékokból nem küldök mintát és kérem megrendeléseknél a kívánt minőség megelőését

SZIVES FIGYELMEZTETÉS

NE FOGADJON EL MÁST! CSAK ÓRIÁS FEDÁK CIPŐKRÉMET 30 FILLÉRÉRT

Wiktorin

VEZETÉK NÉLKÜLI LÁMPA

100 gyertyafény erős, óránkénti világításra 3-5 fillérbe kerül, nincs kandóza, bűz- és hővesztés és szalmi körülmények között fel nem robban.

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS

megtekinthető, minden vételköttelezettség nélkül

Wiktorin és Társa Bpest,

VIII. kerület, Baross-utca 1. szám.

Arányzék ingyen és bérmentve.

PARK-SZANATORIUM Budapest, VI. ker. Aréna-ut 84/b. VÁROSLIGET.

SZÜLÉSZETI OSZTÁLY

SZÜLŐ NŐK RÉSZÉRE.

lehet beszerezni kifogástalan minőségű **Gyümölcsfaanyagokat**

NAGYENYED=EN Alsófehérm. Gyümölcs és Sétányfákat

Sim gyökerekes és oltott **SZŐLŐVESSZŐKET.** Árjegyzéket ingyen küldenek

FISCHER és Tszai faiskolák és szőlőoltványtelepek

Tulajdonosok: ifj. IMERÓSI M. és FISCHER L. örökössei.

Olcsó cseh Ágytollak! 5 kiló uj, 1/2 fozított, pormentes K 9-90, 5 kiló jobb K 12-—, 5 kiló fehér, puhelypuha, fozított K 18-—, 24-—, 5 kiló hófehér, puhelypuha fozított K 30-—, 36-—, 42-—

KÉSZ ÁGYAK piros ágyneműből, jól megöltve, 1 ágyba, vagy 1 dobozal 180 cm. hosszú, 116 cm. széles K 10-—, 12-—, 15-— és 18-—, 2 méter hosszú, 140 cm. széles K 12-—, 15-—, 18-— és 21-—, 1 fejtámlás 80 cm. hosszú, 64 cm. széles K 3-—, 3-50 és 4-—, 90 cm. hosszú, 70 cm. széles K 4-50 és 5-50. Készítés minden testzés szerint mértékben is. 3 réteg szőrmatracok 1 ágyra K 27-—, jobbak K 33-—. Szállítás utánvétellel bérmentve 9 K-ás feljebb. Beszerzés és visszaküldés a postaköltség megtérítés ellenében megengedve.

Sachs el Benedek, Lobos 60. Pilsen mellett. (Csehország.)

ROZSNYAY PEPSIN BORA.

Kellemes ízű, kiváló jó hatású szer **étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség** ellen.

Étkezés közben véve, megóv a **gyomortherheléstől.** Egy üveg ára **3 kor. 20 fill.**

Kapható: **minden gyógyszárban** valamint **Rozsnyay Mátyás** Arad, Szabadság-tér 8.

K NUTH KÁROLY mérnök és gyáros.

Os. és kir. fensége József főh. udv. szál.

Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Kőponti víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz és vízvezeték, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerművi eszelőgépek stb. — Torony, költségvetések, jövedelmi előirányzatok gyorsan készíttetnek.

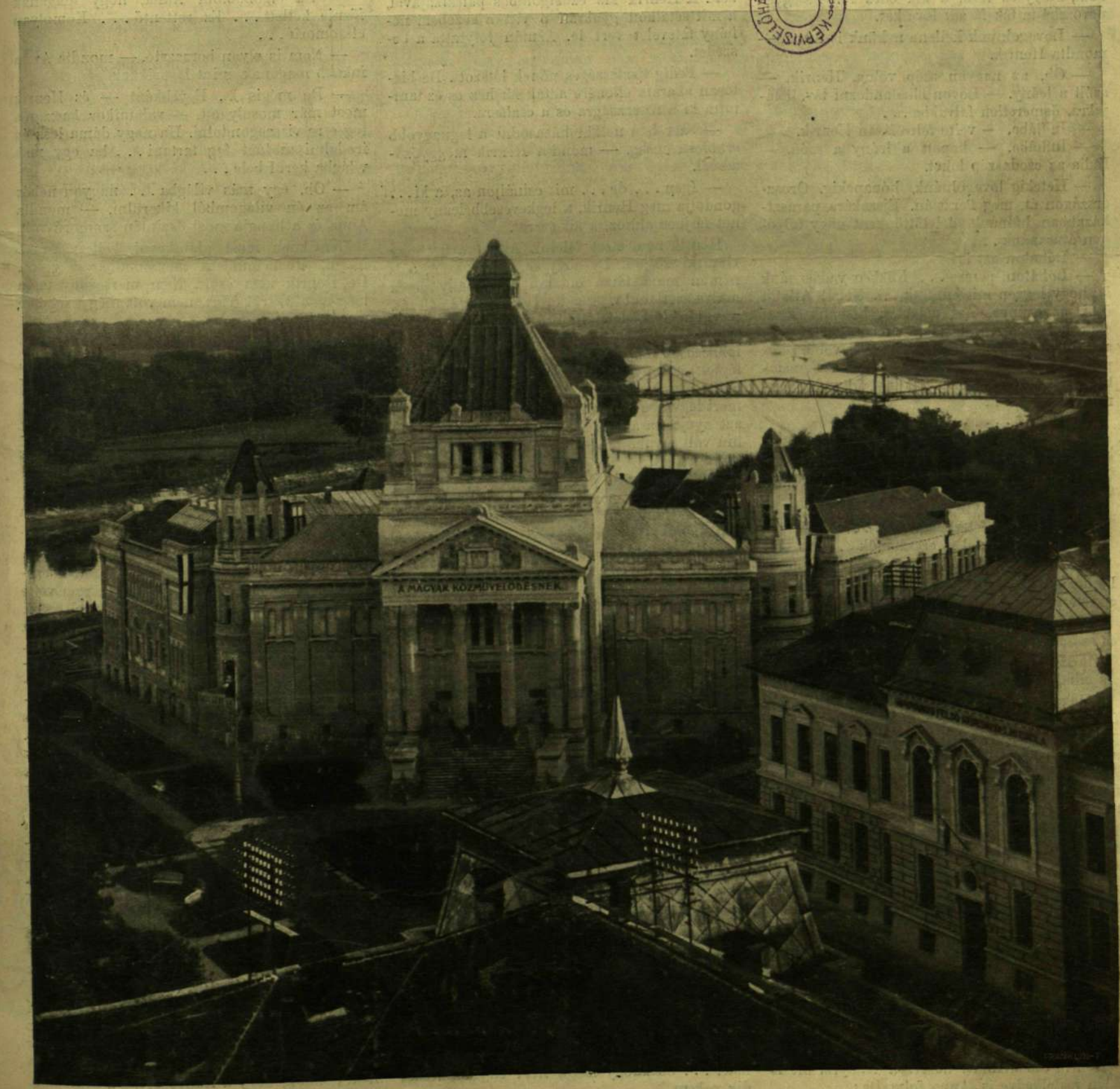
RENDELÉS NÉL SZIVESKEDJÉK

LAPUNKRA HIVATKOZNI

44. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, NOVEMBER 2.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 6 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetéseket a postai lag meghatározott viteldij is esztalando.

AZ ARADI KULTURPALOTA, MELYET MOST, OKTÓBER 26-IKÁN AVATTAK FÖL. — Jely Gyula felvétele.

TAVASZI JÁTÉK

REGÉNY. IRTA LAKATOS LÁSZLÓ

Szerelmüket nem vallották meg egymásnak, a mint hogy a tavaszt sem elemezték, csak élvezték annak szent és pajkos gyönyöreit. Gyakran — minden öt percében — kísértést éreztek, hogy szívüket ajkukra vegyék. De ez nem történt meg. Annát leányi szemérme tartotta vissza, Henriket is a szemérem tartóztatta és az életismerőnek az a drágán vásárolt bölcs tapasztalata, hogy a ki nem mondott szónak a csengése a legtisztább. És aztán, ha megmondták volna egymásnak azt, a mit amúgy is tudtak, akkor a jövőről is kellett volna beszélniök és azt nem akarták. A leánynyal az ő semmis, üres múltja feledtette azt, hogy jövő is következik, Henrik pedig félt tőle és szegény életének e néhány dús hetében nem akart azal foglalkozni.

Egyik májusi délelőttön a Hűvös-völgy felé sétáltak. Az úton lovagló pár jött velük szemközt, hölgy és férfi, a kik édes renyheségben poroskáltatták fáradt lovaikat.

— Lovagolnunk kellene nekünk is Anna, — mondta Henrik.

— Oh, az nagyon szép volna, Henrik, — szökött a leány. — Lovon elkalandozni távoli tájakra, ösmeretlen falvakba...

— Indiába, — vélte félrefásan Henrik.

— Indiába, — kapott a leány a szón. — India az esodaszép lehet.

— Hetekig lovagolnánk, hónapokig. Oroszországban át, meg Perzsián. Éjszakára parasztházakban hálánk, delelőttünként nagy folyókön átúsznánk...

— Lóháton azt is? — Lóháton, persze... Közben vadásznánk is, hogy legyen mit ennünk... Nem! Allatot ölni, az csúnya. Azt másokra bízunk és mi csak becsületesen, pénzen vennök meg tőlük az állatok húsát. Sokféle pénzünk volna: kopeka, rubel, rupia... mindenféle... Perzsiában, térel érnék oda, báránnyórbundát vennék magának...

— Fehéret... — Nem... feketét, az illik a maga hajához, meg kis prémes sikkát... Magamnak görbe török kardot vásárolnék és egy rabszolgát...

— Rabszolgát! Henrik? — Igen, hogy felszabadítsuk... — De mindjárt el is eresztenék...

— Nem, előbb elkísérne Indiába. Az apródunk lenne, az úton kiszolgálja és aztán... aztán egyszerre csak Indiába érkezünk...

— És mit csinálnánk ott? — kérdezte Anna és szája a kérdés után kicsit nyitva maradt.

De Henrik erre a kérdésre már nem felelt... És elhallgatott a leány is.

Máskor a zugligeti faszorvos vadgesztenyefái alatt sétálva, rozoga padon szerelmes párt pillantott meg. Szép, bánatos szöke asszonyt, a ki szemmel láthatóan fiatalabb emberrel ült. A nő az ernyőjével a porba rajzolt alakatlan figurákat, a fiatal ember hangosan, az izgalomtól rekedt hangon mondta neki:

— Ne kinozzon kérem... A maga feltékenysége...

Henrik és Anna közeledtára a fiatal ember elhallgatott. Henrik és Anna tovább mentek. Máskor ha olyanokkal találkoztak, a kiktől nyilvánvaló volt, hogy a szerelem miatt sétálnak vagy bujkálnak együtt, nem szóltak egymásnak a dologról. Úgy tettek, mintha nem láttak, nem hallottak volna semmit sem. Ez szinte hallgatóság megállapodás volt közöttük. Mégis, Anna most meg nem állhatta, hogy ne szóljon.

— Már megcsalja őt... — Henrik esodálkozva nézett a leányra, kicsit talán restelkedve is. Anna folytatta:

— Pedig néhány hét előtt még bizonyosan térdem könyörgött a nőnek, hogy csálja meg vele az urát.

— Honnan tudja ezt? — Igazán könnyű kitalálni. A nő tiz évvel idősebbnek látszik, úriasszonyok nézém, a kinek férje van. Most szomorú, a fiú pedig kiabál és védekezik...

— Igen, de... — Engedjen meg Henrik, de nem hiszem, hogy a nő kezdte a játékot, bizonyosan a férfi könyörgött neki...

— Igen, de... — De?

— De honnan tudja, hogy pár hét előtt könyörgött neki, hátha már hónapokkal vagy évekkal ezelőtt, — mondta Henrik, a ki igyekezett a dolgot most eltréfálni.

Anna nagy diószemével a levegőbe révedezett. A Henrik kis ezüstgombos pálcájával, a mit sétéikön gyakran ő vitt a kezében, néhány falevelet vert le. Aztán folytatta a beszédét.

— Pedig tisztességes nőnek látszott. De biztosan akarata ellenére adták férjhez és ez tanította ki a rosszaságra és a csalásra.

— Szerelmem nélkül házasodni a legnagyobb erkölcsatlenség, — mondta Henrik meggyőződéssel.

— Igen... de... mit csináljon az, a ki... gondolja meg Henrik, a legkevesebb leány lehet férjhez ahhoz, a kit szeret.

Henrik nem mert felelni. Anna várta, hogy Henrik szóljon. De hogy az nem beszélt, ő is némán ment társa oldalán és néhány perc múlva szózatlan visszaadta Henriknek a pálcát.

Valamelyik délelőttön Anna nem jelentkezett az ígért időben sétára. Henrik átment a tanácsosék lakásába. Anna (meghallotta Henrik lépteit) a konyhából jött érte. Fehér kötő volt előtte, a jobb kezét nem nyújtotta Henriknek, mert lekváros fejű kanalat tartott vele. Nevetve azt nyújtotta a férfi felé, a ki — roppant mód hiú volt a ruhájára — hátrált, nehogy bemocskolja magát.

— Csak delután jöhetnek Henrik... Ma nincs szakácsnénk, — mondta Anna és szerényen mosolygott, fanyarul. (Ebben a mosolyban benne volt, hogy miért is leány ő, és ha az, miért budai polgároké és hogy mily méltatlanság az, hogy ő a délelőttöt a konyhában kénytelen eltölteni.)

Henrik is elképedt.

— Maga főz, Anna? Maga? — Azután gyermekes ötlet kapta meg.

— Majd én segítsek magának. Adjon egy fehér kötőt... Az idősebbik Dumas is kitűnő szakács volt...

— És már ment is konyhá felé.

— Menjen Henrik... Irjon vagy sétáljon... Örüljön, hogy magának nem kell a konyha gözében lenni, ha már nekem ott kell lennem... Majd delután négy órakor...

Anna befutott a konyhába. Henrik az ajtóig utána ment és annak a fehér mousseline függönyvel borított ablakán kopogott. Anna belülről félrelépett a függőnyt és a szájával, a szemével, az egész arcával rámosolygott Henrikre. Henrik is visszamosolygott. De hirtelen a konyhában Anna mögött meglátta a tanácsosnét. Henrik kényelmetlenül érezte magát és gyorsan kisomfordált a lakásból.

Delutánni sétájukon szóba hozta a dolgot Annának.

— Mégis méltatlan dolog, hogy maga főz, Anna.

Majd tréfásan hozzátette: — Nem megtiltottam már egyszer magának?... Csak hogy maga nem engedelmeskedik nekem...

A leány rámeresztette a szemét Henrikre. Úgy nézett rá, hogy a pillantása minden valamóssal fölért.

— De nagyon engedelmeskedem magának, Henrik... Hisz tudja, hogy engedelmeskedem... De mit tegyek, anyuka azt parancsolta, hogy segítsek a konyhában...

A leány arca itt elborult. Henriké is. A szülőkről nem szívesen beszéltek. Anna imádta őket, de tudta, hogy Henrik, bár ezt sosem mondta ki nyíltan, kicsit lenézi az elmaradt és szigorú tanácsost és annak feleségét. És Anna gyakran úgy érezte, fájdalommal és keserűséggel érezte, hogy vannak percek, a mikor ő is a Henrik gondolataival gondol a szüleiére. Ezért is sosem beszéltek róluk.

A leány most is elhallgatott és Henrik is jó pár perc múlva folytatta.

— Ha elgondolom Anna, hogy magának főznie kellett... Ez rettentő... Komolyan elszomorít...

— Nem is olyan borzasztó, — mondta Anna inkább magának, mint Henriknek.

— De mégis... Egyebként — és Henrik most már mosolygott, — valamikor kacagva fog erre visszagondolni. Ha nagy dáma lesz és irodalmi szalonot fog tartani... ha egy más világba kerül bele...

— Oh, egy más világba... nagyon nehéz ám az én világomból kikerülni, — mondta Anna és a hangja most őszintén szomorú volt.

Henriknek most ajánlkozni kellett volna, ígérni. Most mindent megmondhatott volna. De Henrik nem szólt. Nem mert vagy talán még nem akart? Várt, nem volt még tisztában magával?

Anna elfordította a fejét. Ez öntudatlan mozdulat volt. Várta, hogy a férfi most olyat mond, a mire talán boldogon pirulnia kell. De Henrik semmit sem szólt. És Anna pár pillanat múlva durerzasan, ellel mondta:

— Ámbár talán nem is kívánkozom más világba... Azt hiszem, hogy az enyém az mégis szebb és jobb...

Henrik még mindig nem felelt.

— Apuka talán nem is engedne, — folytatta a leány konokul és mereven maga elé nézett.

Ha a talányos jövő néha váratlanul koczogott is az ablakukon, azért egyikük sem vette komolyan a dolgot. Pár perc volt az egész, nem hosszabb, mint egy papírszivarkának az élete és nem komolyabb, mint egy tavaszi eső. Derűsen élték napjaikat, édes zavartalanságban, gyermekes csínyekben, gondot és gondolatot távol űzve maguktól és nem törődve senkivel és semmivel, csak magukkal. Már június volt és a dolguk nem haladt, nem változott. Bevallatlan, játszi külsejű, de mély és igaz, az életüket betöltő szerelmük mozdulatlan volt, derűs és tiszta, mint az édes vízű, mély tavak a nagy hegységek közt. Már június volt és Henriket annyira fogya tartotta ez a játék, a melyről csak riika percekben érezte, hogy halálos (és főként a leányra halálos), annyira elmerült benne, hogy mindenről megfeledkezett. Semmire sem gondolt és a langyos boldogság annyira lustává tette, hogy dolgozni sem tudott. Nem is jutott eszébe a munka. Terve is csak egy volt a jövőre, az, hogy nem utazik el a nyáron. (A tanácsosék telet-nyarat, az egész esztendőt Budán töltötték.)

A nyarat itt töltötte Budán Annával — ennyi volt minden terve a jövőre, e perczben egész életére. A langyos levegőben úszkált ez a terv bizonytalanul, testetlenül. Henrik sem arra nem gondolt, hogy a leányt elveszi, sem arra, hogy őt megcsalja. Semmire sem gondolt.

XIII.

Késő június volt, a nap már nagy erővel ölelte a földet. Boldog iskolásgyermekek fehér tennisz-ingeskékben vakációz bizonyítványal futottak haza és az óbudai vinczellérek erősen készülődtek Péter-Pál napjának hagyományos megünneplésére.

Delután volt, korán ebéd után. Anna és Henrik kint voltak a ház kertjében, a melynek gyenge platánjai alatt heverő-szekeken pihentek. A földön a fűben két lepkefogó háló volt és két zöld bádogdoboz, a melyekre a gyáros piros frakkos angol damákat és urakat, lóháton indulásra kész rókaavadász társaságot pingálta-tott. (Anna és Henrik később, öt óra tájt ki akartak menni a római fürdőbe pillangót fogni.)

Keveset, halkan és jelentéktelen dolgokat beszélgettek. Anna kissé zavartnak látszott, olyan volt, mintha valami bánatná. Kedves fejét többször megrázta, mintha valami zavaró dolgot akarna onnan kiverni és ilyenkor a szemét is lehunyta. Henrik, a kinek az agyveleje most alig működött, ezt észre sem vette. Ő csak hevert, itt-ott szólt valamit, a megállott nyári levegőben selyemzsebkendőjével legyezte magát és néha kinyújtotta a karját, hogy a leány játékosan megfoghassa a kendő másik csücskét. Anna ezt többször meg is tette, de néha elmulasztotta és Henrik ilyenkor tréfás szavakkal és ujjmozdulatokkal megdorgálta őt. A leány mindannyiszor hű feketé szemével kért bocsánatot a férfitől.

— Henrik, — szólt egyszerre Anna és a szó nehezen akarózott belőle ki, — holnap vendégünk jön... valaki... vidékről...

— Tudja, hogy nem szeretem a vidékieket, — mondta Henrik és még mindig tréfált.

— Igen... de annak el kell jönnie... nem én akarom... hanem apa...

— Talán a völgyénye? — tréfált Henrik, de máris megbánta, hogy kimondta ezt a szót, a mi kényves volt közte és a leány között és a mit eddig mindig el is került.

Anna sárca arcczal felelt.

— Igen, a völgyénye... Már hallott róla?

— Maga tréfál, Anna?

— Nem!... Nem tréfálok Henrik.

— Hát... van völgyénye? hiszen ezt nekem sosem mondta.

Henrik arca most komor volt, de hirtelen (belül nagyon félt az elkövetkezendő dolgoktól) tréfásan mondta:

— Nem megtiltottam a kis leánynak, hogy előttem titka legyen?

— Muszáj volt Henrik... titkolnom.

— Hát csakugyan igaz...

— Úgy látszik, hogy igaz lesz.

És Anna most sok akadozással, sok fájdalommal és titokban Henrikől sokat remélve, reszkető hangon elmondta, hogy holnap feljön egy törvényeségi bíró a Dunántúlról. Kálman — ez volt a bíró neve — apja egyik volt kartársának a fia, tizenöt évvel idősebb Annánál, azelőtt szintén itt lakott Budán, most a vidéken szavazóbíró a polgári törvényeséknél és apja nagyon szeretné, ha Anna a bíró felesége lenne.

— Eddig tudtam a dolgot halasztani... de most már nem bírom tovább... nagyon lány vagyok... a szüleim férjhez akarnak adni... és holnap talán megkéri a kezemet...

Henrik — most már maga is reszkető hangon — megkérdezte a leányt.

— És maga ugy-e nem akar hozzá menni...

— Nem!

— Miért nem?

— Nem tudom...

(Csend.)

— És egyáltalán akarna férjhez menni? Azt kérdelem, hogy egyáltalán nem akar férjhez menni Anna?...

— Nem tudom...

(Csend.)

— Vidékre? — szólalt meg újra Henrik. — Miért éppen vidékre?... Hiszen maga Anna mindenhová való volna, csak éppen vidékre nem...

KÉT VERS.

I.

Milyen jó nekem lefeküdni,
Elásni magamat az ágyban,
A párnák halmait ölelni,
Míg a szender havazik lágyan.

Mennyit töprengtem, sóhajtoztam,
Ettem az ajkam, könnyem nyeltem,
Mig én az alvás boldogságát
Megtanultam s megérdemeltem.

Istenem, milyen jó aludni,
De jó is elaludni nekem,
Elveszni a zúgó világból
Mint este a felhő az égen.

Most elbúvok, mint búvárcsúszó,
Fálnak fordulok bajtól-bútól,
Egy sóhajom maradt: elizóm,
S fáradt lelkemben angyal dúdol.

De jó nem hallani fülemnek,
De jó nem látni a szememnek,
De jó nem tudni a fejemnek,
De jó nem fájni a szívemnek.

Leülnek az ágyam szélére
Ha lehetne, mikor elalszom,
Fecselvárnám megint a villanyt
S elnézném boldog éji arcom.

Mikor a halál jut eszembe,
Nem is tudok már tőle félni,
Hiszen lefeleksem és elalszom
Oszd többet soha nem kell élni.

Hajamat gyöngéden legyezném,
Igazgatnám a takarómat,
Lesném, álomban mit beszélnek
És megtanulnám minden szótát.

Találgatnám csukott szememből,
Hol járok most, az Indiákon
Vagy a hercegnő hús kertjében?
És suttognám: szegény barátom.

II.

Futnék, kapkodnék
Egy eltűnt kéz után,
A mely felé nem nyúltam,
Elnémult dal után,
Melyet meg nem tanultam,

Futó fától után,
Mely szélben meglegyintett,
A legyező után,
Mely szétnyílt, egyet intett
S összecsukódott.

Szép Ernő.

ROMOK KÖZÖTT.

Nagy szent akarással
A mit építettem,
Büszke boltozatok
Letörték felettem,
Letörték felettem.

Álmodott jövendők,
Magszenvedett múltak,
Semmire sem való
Törmelékbe hulltak,
Törmelékbe hulltak.

Semmi sem maradt meg
Semmit sem találok!
... De ím egy kis virág...
Mellette megállok,
Mellette megállok.

Mit az Ég meghagyott,
S állna még manapság,
Szerte dúlta azt is
Gaz emberi vadság,
Gaz emberi vadság.

Omlott falak ormán
Csak a holló károg,
Omladék kövek közt
Keresgélve járok,
Keresgélve járok.

Mindazért a sokért,
A mi semmivé lett,
Ez az enyém most már,
Ez a romok közt nőtt
Kicsi virágélet...

Ez az enyém most már,
Csak ez megmaradjon!
Emberi gonoszság
Csak rá ne akadjon,
Csak rá ne akadjon!

Világok nagy Ura
Hozzad felkiáltok:
Óvja meg kegyelmed
Ezt a kis virágot...
Ezt a kis világot!

(Kastelruth, 1913)

Koronghi Lippich Elek.

ÉJSZAKÁRA VALÓ.

Ha meghalok, a sírba fogok vinni
Az ágyamból egy álommal telt párnát,
A kin legjobban esett csókolni, sírni,
Sok balga, léha éjszakán át.

Az örökkévaló nagy éjszakában
Virágozzanak, fonjanak be szerte,
Küsszák át az agyam, fülem s a szájam,
Hajtsanak orromba s szemembe.

Ezt magammal viszem. S leviszem benne
Földi álom sok finom gyökér-csonkját,
A földi éjt leviszem beléjre
S a csalfa kéjek csabos csókját.

Majd álomszinek lobognak szememben
S forró illatok égnek orrezipámban,
Csupa család és csupa hihetetlen
Hazugság mézét szítja szájam.

S aztán jó éjszakát. Ott lenn kibontom
S szétfúvom a sok álom fehér pelyhét,
Borítsanak be csalfán, csúfolódón,
A hogy szokták, szívem belépjek.

Hazugság lesz. S jó lesz. Gátat szememnek
A csúfoló-csúfoló nap nem ás ott;
Több nem kella a világból: hadd mentsek meg
Csak egy kis zsáknyi hazugságot.

Bodó Aladár.

AZ ÚJ WELF TRÓN.

(A német császár vejének trónfoglalása.)

A braunschweigi trón nem a legelső fejedelmi székek közül való s a braunschweigi hercegnek kicsiny országa van. Egész birodalma 1418 angol négyzet mértföld, az sem egy tagban; alattvalója pedig nincs több, mint egy jókora magyar vármegyének. A félmillió lelket közelíti meg. A fővárosa nincs másfélszer akkora, mint Szeged. Mégis nagy esemény a német birodalomban, hogy ebben a kis országban megszűnik a rendkívüli állapot, hogy János Albrecht mecklenburgi herceg, a hat év előtt megválasztott régens elköltözik és a braunschweigi trónt elfoglalja a jog szerint következő uralkodó, Ernő Ágost braunschweig-lüneburgi herceg, a német császár veje.

A braunschweigi trón gazdátlan volt 1884 október 18-ika óta, mikor I. Vilmos, az utolsó braunschweigi herceg meghalt s dinasztijának egyenes ágon magvaszakadt. Oldalági rokonokra, a braunschweigi háznál nagyobb fejedelmi házra, a Welf-családra szállt át a trónutódlás joga. De ennek a családnak a cumberlandi herceg a feje, kit a német szövetség-tanács 1885 július 2-ikán eltiltott a braunschweigi tróntól mindaddig, míg le nem mond Hannover királyi trónjára való igényeiről. Hannover egy porosz kerület most, de 1866-ig önálló királyság volt. Annyira önálló, hogy abban a végzetes esztendőben Ausztria mellé állva, Poroszország ellen harcolt. A Langensalza mellett vívott csatában a hannoveri sereg kapitulált és Vilmos porosz király megfosz-

totta trónjától V. György hannoveri királyt, magát Hannovert bekebelezte Poroszországba. Lefoglalta a trónjavesztett királyi család ropant vagyonát is, a welf vagyont, s az utolsó hannoveri király fiát, a cumberlandi herceget, hontalanná tette. Ernő Ágost cumberlandi herceg ez időtől fogva Ausztriában, Gmundenben lakott, nem ismerte el azt, hogy Hannovert jogosan fosztották meg külön államiságától, s a hannoveri trónt visszakövetelte magának. Így szembe került a német szövetség-tanáccsal is, mely ünnepélyes határozattal mondta ki, hogy mindaddig, míg nem mond le a hannoveri trónigényéről s Poroszország birtokállományának megváltoztatására tör, nem foglalhatja el a braunschweigi hercegség trónját sem.

Egy tragikus eset, mely múlt év május havában történt, előkészítette a kibontakozást ebből az elintézhetetlennek látszó ellentétből. György Vilmos herceg, a cumberlandi hercegnek elsőszülött fia, Friesacknál automobilszerencsétlenség következtében meghalt. Ő volt atyja után a hannoveri trónigények várományosa. A Cumberland-család nehéz választás elé került. Az öreg cumberlandi hercegnek most már csak egy fia maradt, Ernő Ágost braunschweig-lüneburgi herceg, egy huszonöt éves fiatalember. Az ifjú herceg, mint a bajor hadsereg tisztje, a német birodalmi alkotmány alapján állt s e szerint meg volt számára a lehetőség, hogy a braunschweigi trónt meg elnyerhesse. Ha átvesszi bátyjának örökét s Hannover trónját atyja után most már ő követeli, elveszti örökre a braunschweigi trónt is. Az országok sorsába ekkor beavatkozik a

maga természetes egyezőségével az emberi érzés. A német császár, megrendülve a friesacki szerencsétlenségen, részvételt fordul a Cumberland családhoz. Ernő Ágost herceg hálattal szívvél, atyjának is megbízásából, Berlinbe megy s köszönetét fejezi ki Vilmos király unokájának. A császár szeretettel s rokoni érzéssel, tegezve fogadja. Teára is ott marasztja a palotában s az ifjú herceg ott megismerkedik a császár egyetlen leányával. Szerelmi regény szövődik a fiatalok közt, néhány hónap még, s az utolsó hannoveri király unokája, mint kérő jelenik meg a porosz királynál. S egy év múlva nászünnepeket ülnek és az ifjú Ernő Ágost herceg, atyjának hozzájárulásával, hűséget és engedelmességet fogad a császárnak és királynak, ünnepélyes ígéretet téve, hogy semmit sem fog tenni és elősegíteni, «a mi arra irányul, hogy megváltoztassa Poroszország ezidőszertini birtokállományát.» Ebben a birtokállományban pedig benne van az egykori Hannover királyság is. Így elhárult minden akadály, hogy az ifjú herceg elfoglalhassa Braunschweig trónját.

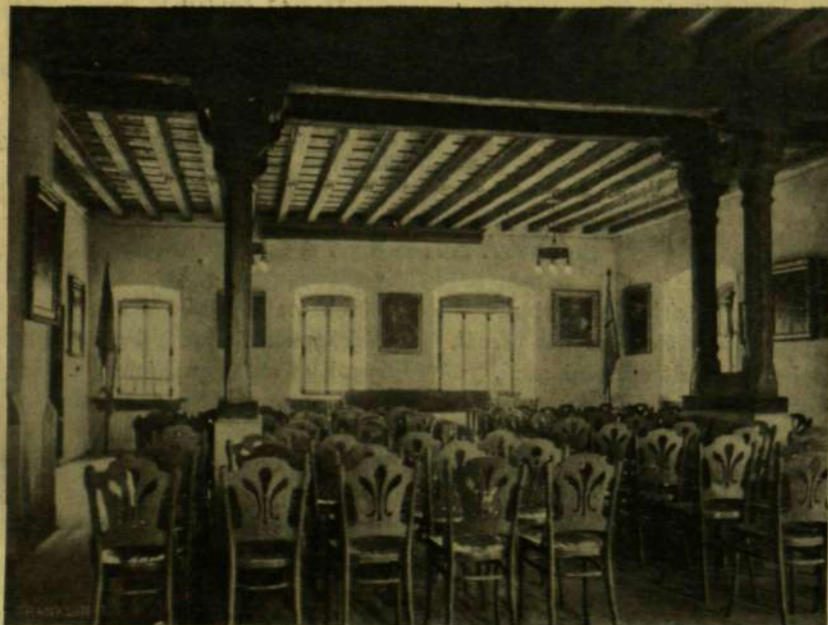
Néhány nap múlva, november 3-ikán, nagy ünnep lesz Braunschweigban, Ernő Ágost braunschweig-lüneburgi herceg tartja meg bevonulását fiatal párjával s elfoglalja I. Vilmos braunschweigi hercegnek huszonkilenc évvel ezelőtt elárult trónját. A hannoveri királyság bizony tiszser akkora volt, mint a kis Braunschweig, a népe is volt hatszor annyi. De a Welf-család új trónja mégis többet ér annál, mert Braunschweig egy élő valóság, Hannover pedig egy örökre teljesülhetetlen álom.

A tordai fejedelmi kuria mostani állapotában, magyar közművelődési házzá átalakítva.

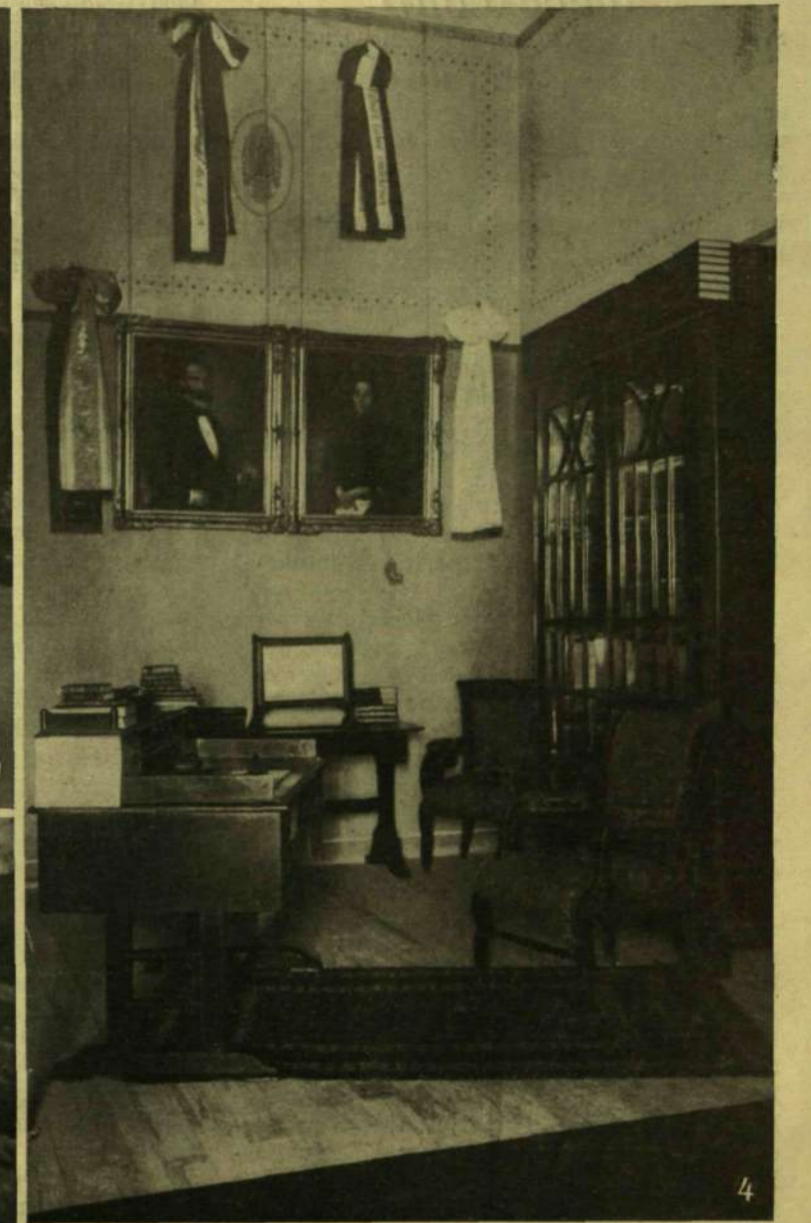
A régi fejedelmi kuria Tordán, a hol egykor az országgyűléseket tartották; előbbi alakjában.

A tordai közművelődési ház előadási terme és lépcsőháza.

A TORDAI MAGYAR KÖZMŰVELŐDÉSI HÁZ, MELYET MOST AVATTAK FEL.

1. A képtár nagy terme. — 2. Dr. Jankovich Béla kultuszminiszter a kulturpalotában. — 3. Az ereklye-múzeum nagy terme. — 4. A Fábian Gábor-szoba. — 5. Az ereklye-múzeum egyik fülkéje, melyben Vécsey tábornok az aradi régi temetőből áthozott kriptájának ajtaja és sírfelirata van elhelyezve, a két oldalon levő kis ládáiban vannak Schweidel és Lázár tábornokok most feltalált csontmaradványai.

AZ ARADI KULTURPALOTA, MELYET MOST OKTÓBER 26-ÁN AVATTAK FÖL. — Jely Gyula felvételei.

«BOCCACCIO.»

Suppé operettje a M. Kir. Operaházban október 26-án.

«A szép Galathea», Tiz leány és egy férj sem», «Fatinitza», «Donna Juanita» s még számos, magyar színpadokon is fényes sikerrel adott operett zeneszerzője: Franz Suppé, végre szóhoz jutott a nagy operák otthonában. Ünneplés első négy hangja szakasztott a «Parsifal» bekezdése — a mi egyébiránt merő véletlen: 1878 végén Suppé még nem ismerhette Wagner utolsó zenédramáját — de a dallameszéről csakhamar érzelmes keringő fejlődik, a megnyitó zene csakhamar pezsgő olasz dallamokkal villanyoz fel, s míg az új színházlátogató egyre fokozódó élvezettel merül el az egymást sűrűn felváltó szebbnél szebb, friss dallamokban: a régibb nemzedék örömmel ismeri fel egyik legkedvesebb darabját, a melyet jó harmincz évvel ezelőtt ilyen helyesirással hirdetett a Népszínház színlapja: «Bokkácsco».

Abban az időben éppen a Népszínház egyik karmestere panaszolta e sorok írójának, hogy a legújabb francia operettirodalom termékei alig érdemlik meg a «művészet» nevét, olyan hanyagul, vázlatosan vannak megírva, míg a német zeneszerzők még az operettben is, e kisszerű, alárendelt jelentőségű műfajban, gondos, művészi kidolgozással becsülik meg invenziojukat. Millöcker («A koldusdiák», «Apa-dzsune», «A szegény Jonathán» stb. szerzője), Suppé (már «A gascogne-i nemes»-ben, «Bellman» svéd költő regényes történetében, a «Szerecsenevadászat»-ban), valamint a «keringőkirály» Strauss («A királynő csipkekendője», «A cigánybáró», «A denevér» felvonásvegeiben) olyan nagyszabású karénekműveket, együtteseket írtak a zeneértő bécsi hallgatóságnak, hogy a nagyigényű, kritikus füllel hallgató képzett zenész is meghajol előttük. S a «Boccaccio» semmivel sem áll alantabb színvonalon, mint például a «Rigoletto»; bátran helyet foglalhat az operaházak műsorában, s ezt a helyét a M. Kir. Operaházban bizonyára állandóan meg fogja tartani, éppen úgy, mint már tíz év óta «Hoffmann meséi» és «A denevér».

Magyarban Blaháné teremtetett meg a «Boccaccio» czimszerepét, de a darabban annyi az életerő, főleg zenéjében annyi a bűbáj, hogy a nagy művész nélkül is fenn fog maradni:

operettszínházaink maguk alatt vágják a fát, mikor az ily maradandó becsű művek állandó műsorontartása helyett az újdonságoknak végkimerültségig való ismételtetésével töltik meg műsorukat és őrítik ki estéről-estére jobban pénztárukat. Az egykor nagyon pikánsnak tartott szöveg ma távolról sem látszik borsosnak; igaz, hogy az Operaház enyhített is rajta, míg az operettszínházok új ötletekkel szeretik csipősebbé fűszerezni. Hanem a zene! Az operettszínházban már régóta primadonna-kultusz burjánzik, a közönség a kedvenc énekesekre ügyel legfőként, a karnagy is hátlátnak tartja a zenei szépségek gondos kidolgozását. Az Operaház személyzete és közönsége azonban már arra van nevelve, hogy egyfelől kifejezésre juttassa, másfelől pedig észrevegye, élvezze a zene- vagy énekkari szólamvezetésnek, az egyes részletek jellegzetességének, az előadásbeli stílnak szépségeit. «Boccaccio» tisztára olasz zenéjének édesebb-nél édesebb dallamai ma sem hervadtak, főm hangszerelésük gyönyörködtet most is; a szereplők milyen epedők, a diákok, a kopácsoló kádárlegények dévaj karénekei milyen törölmetszett jókedvűek, a csabító ellen összeesküvő polgárok együttese milyen misztikus, kitérő diadalmármorok milyen igaz! A templomban hangjai milyen áhitatosak — bár azóta sablonná váltak, — a híres levélkeringő milyen elragadó, a mellett, hogy mai csiszolt előadásában tűnik csak ki, hogy milyen méltó párja a «Faust» ékszer-áriájának; az I. felvonás vége felé «Áldjon (az) ég!» milyen bensőséges és szárnyaló, — de hiszen igazság szerint végig kellene sorolnunk a zene összes számait, méltatnunk mindegyik gyönyörű dallamát. Könnyű zene mindegyik, de nem triviális; csak az a hátránya egyiknek-másiknak, hogy a régibb nemzedék már nagyon is sokszor hallotta. Csak az utolsó felvonás jelképes színjátékában (commedia dell'arte) nem szép a zene, hanem egyhangúan ismétli a ritmust: a zeneköltő ezt nem akarta komolyan venni, nem akart igazi zenét nyújtani, figyelmünket a cészitudatos komédiázó alakoktól nem akarta elvonni, viszont ezeknek tempót kellett adnia. Így tesznek a modern illusztráló zeneszerzők is, például a «Nyugat leánya»-é, de többnyire kényszerűségből egész estén át is: alkotó fantáziájuk cserbenhagyja

őket, hát csak «aláfestenek» valamivel, a mi voltaképpen nem is zene...

Az új otthon nyert darab előadását csak dicsérni tudjuk. A czimszerepben Dömötör Ilona jól és szépen játszott; hangja azonban kissé érdes volt; a II. felvonásbeli bambaszerepben ráismertünk a «Rózsalovag» pompás álöltözötü jelenetére. M. Medek Anna olyan bájosan és melegen énekelte Fiammettát, hogy a legteljesebb illuziót keltette. De le kellene írunk a színlapról mind a két tuczat szereplő nevét, ha érdeme szerint akarnánk megdicsérni mindenkit; úgy alakítás, mint ének dolgában valamennyien elsőrangú nyújtottak, beleszámítva Ábrányi Emil karnagyot és dr. Hevesi Sándor rendezőt is. A közönség kitűnően mulatott és nagyon élvezett: minden ének-számot megtapsolt, Medek A., Ambrusné és Várady Margit levélkeringőjét pedig s a III. felvonás olasz kettősét megismételtette.

Hogy ezt a mézédés kettőt, a csupa-dallam operett legszebb dallamát, Harsányi Zsolt miért nem látta el magyar szöveggel, nem tudjuk; de hogy le kellett volna fordítania, arra két erős érvünk van. Első: hogy a közönség valahára (33 év múltán!) hadd tudja meg, miről is van benne szó; második: eredeti szöveget adni fordítás helyett csak ott nem veszteség, a hol a fordító nem érti a mesterségét, — Harsányi azonban, csodálatos! egészen újfajta jelesség: ő tud zenére fordítani. Például: a «lejtve» gördülő «Kis levélke» helyett ezt a pompásan énekelhető szöveget adja:

Rózsaszínű hirhozó, te drága,
mely az álmot ébredésre váltja...

Vagy a még hiresebb, eddig ilyen hibásan hangsúlyozott románczot:

Ha MÁR enyém a szíved,
hűSÉGRE még ki VAR?

nem ugyan egész kifogástalanul, de mégis sokkal jobban fogalmazza, így:

A SZÍVED kell csak nékem,
a HŰSÉG: puszta SZÓ...

S hogy nem véletlenül, hanem tudatosan fordít így: ennek bizonyítéka az, hogy e románcz-nak mind a hűs sorát egytagú szóval kezdte, csak azért, hogy utána új szónak kezdő-hangsúlya egybeessék a zene hangsúlyával. Követendő példa!
Kereszty István

Bregi (Carabos konventbiztos), Barthos (Duval) és Rajnai (Bompard) a 2-ik felv.

Márkus Emilia (Margot) a második felvonásban.

Dömötör Ilona, mint Boccaccio.

Hegedűs (a szatócs), Dalnoki (borbély) és Kertész (a kádár).

Jakobinusok és nemzetőrök csoportja az első felvonásban.

SARMIZEGETHUSA — MA.

A lenyűgöző nyári napnál megállunk a várhelyi amphitheatrum romjain. S a mig testi szemünket e kor hatalmas alkotásain legeltetjük, addig lelki szemünk elé a rég letűnt idők emlékeit varázsolja e kép. Szinte látjuk a hatalmas dák sereget, nagy királyával, Decebálal az élén, a mint apróbb portyázásokra indul s majd, midőn a moesiai hadjáratból diadalmasan tér vissza fővárosa, Sarmizegethusa falai közé. De jön Trajanus, a hatalmas római császár, hogy az első esorbát kiköszörülendő, a második hadjáratban megsemmisítse a nagy dák nemzetet s Decebál kardjába ereszkedik királysága bukásának láttára. Majd felvonul előttünk Hunyadi János maroknyi serege és e helytől valamivel feljebb — a még látókörünkbe eső Vaskapu-szorosban — leveri Sehabeddinnek ötszörte nagyobb seregét.

Nagy idők nagy tanuja a mai Várhely földje, az egykori Ulpia Traiana s még korábbi Sarmizegethusa. Anyi becses és azt a kort nagyban megvilágító kincset őrzött meg napjainkig és rejteget még ma is e föld, a mennyit egy helyben, ily nagy mértékben, csak kevés helyen találunk. S ma sem kell fáradsággal kutatnunk ezeket. Közöttük járunk s bennük botlunk meg. Sőt, ha a nép előtt ismeretlen kaputos ember kiszáll ide és felkeresi az amphitheatrumot, egyszerre híre megy a faluban s rövid idő múltán a legértékesebb római pénzdarabtól az alig két évtizede bevont négy krajczáros «potoranká»-ig, a legkülönbözőbb árak mellett vásárolhat magának a nagy kincstől. Mert a mai lakosság szemében csak a régi pénznek — s néha fémtárgynak — van értéke. Egy-egy szebb szobornemek vagy feliratos kőnek csak annyiban van becsé elöttük, a mennyiben az felhasználható egy új ház építéséhez. És ez nem túlzás. Hiszen a nem rég feltárt és oly sok kincset magában rejtő *mithraeum apsisát* is felemelve, ma már fedetele hűzták rá. És sok azoknak a régi alapépítményeknek a száma, a melyeket hasonló sors ért, azaz, a hol a fundamentum még dák vagy római kezek munkájából ered s erre a mai kor szalmafedelelel rakott, hogy hajlékot adjon a mai embernek. Az amphitheatrum, a melynek átmérője az aquineuminál pár méterrel nagyobb, ma elhagyatott. A nézőtérnek a múlt század végén feltárt alapépítményei még elég jó állapotban vannak. Az épületi és nyugati bejárat távolságának feleponjtján egy elmosódott dombormű, áldozati kő örökdió a még el nem hordott két nagy fehér márványpadra, a melyek a nézőtér alsó körén húzódnak meg szerényen. Ma, a fenevadak vérszomjas ordításai és a rabszolgák halálhörgései helyett, csak véresevijjogást hallanak és néha-néha csak a kis mezei egér edja ki lelkét a rácsapó ölyv karmai között, itt e helyen. Tempora mutantur! Ma siri esend honol itt, a hol egykor ezrek és százak diadalittas mómora a legkülönbözőbb hangokat váltotta ki a torkokból, hogy a következő pillanatban ösztönszerűleg ismét elakadjanak az áldozatára rohanó vérszomjas vad látásán. A Sarmizegethusába hur-

colt rabszolgák és elítéltek eme vesztőhelye ma sodronykerítéssel van körülvéve, de csak azért, hogy köveit barbár kezek szét ne hordozzák. Mert e romokat a középkorban és később is valóságos kőbányának tekintették, sőt nemcsak a környék lakói, hanem még a távolabbiak is. Mátyás király budai kertjének számos faragványos kőve sarmizegethusai volt. Közülök néhányat még a Vatikán gyűjteményébe is juttatott Rómába. A XVIII. század közepén gróf Ariosti bejárván e vidéket is, annyira megtetszettek az itt bőven található s becses műemlékek, hogy nagyon sokat vitt magával Bécsbe. A múlt század utolsó évtizedeiben pedig a környék intelligenciájaja csapott fel műgyűjtővé, úgy hevenyében. Ki a mit talált, magával vitte advarházába és egyből szét-hordták a becsesebb műemlékeket. A nép gyermeke is segédkezett a pusztításban, de ő már más szempontokból vezéreltetve, tanubizonyosság erre, a mai község alvégén egy kapufélla, a mely egy kőszarkofág gyönyörű domborműves és feliratos fedele volt szebb napjaiban. Ma már a Hunyadmegyei Történelmi és Régészeti Társulat ügyel fel a pusztulás ilynemű siettető módszereinek a megállítására.

Az egyes múzeumokban és magántulajdonokban levő tárgyak, különösen márvány oszlop-fők, párkányok, szobrok és a helyszínen ma is ott levő részletek látása elegendő arra, hogy fogalmat alkossunk az ottani római építészet, illetőleg szobrászat fejlettségéről. Nagy kár azonban az, hogy sem rendszeres felkutatásra, sem hajlékra nem méltatjuk mindezeket. Hiszen, a megyei régészeti társulat sem tehet sokat, ha semmiféle támogatásra nem talál. Így járt az általa nagyszámmal begyűjtött feliratos kővekkal, szobrokkal, stb. Nemcsak, hogy közszemlére nem tudják kitenni, de szakember sem tud hozzájuk férni, úgy össze vannak halmozva a dévai főreáliskola udvarán, egy «múzeum»-ul szolgáló fásszobinban, s a hozzáférdhetetlenségén kívül még az idő is szabadjára koptathatja jelenlegi helyén is. Így pusztul, vész el csaknem minden a régi Ulpia Traianából. Ezelőtt mintegy másfél évtizeddel még mutogatta egy öreg paraszt az udvarán talált mozaik-padló részletet, a melyik Priamust Achilleus előtt ábrázolta. Azóta ez is elpusztult, mint a másik, a melyiken Páris királyi ítélete volt látható. A ki tudomást szerzett ezekről s megtekintette, 1—2 leszárt krajczár ellenében elvihetett a mintegy 4 czm-nyi hosszú, 6—7 mm átmérőjű, hatszögű színes oszlopcskákból néhányat emlékébe. Ma aztán nagyon sokaknál van egy-két ily kőoszlopcska, de a két szép és a római épületek belső pompájáról tanuskodó mozaik padlónak már nyoma sincs. Most a nyáron is a vásárhelyi határban két domborműves kőszarkofágot emeltek ki a földből az oláhok. Az egyiket összetörték és meszet égettek belőle, a másikat a körjegyző tudtával eladták a nagypestyénieknek, a kik a község legelőjén marhaható vályúnak használják. Egyedüli vigaszunk az, hogy még mindig találunk elég becses és értékes tárgyat ott, ma is. Az ekevas nem egyszer forgat ki a föld méhéből egyszerűbb és díszesebb fibulát, csiga-

vonalas karperecset, kardot, buzogány-, sisak-részeket és más egyéb tárgyat. Talán eljön ma-holnap az ideje annak is, hogy oly méltány-lásban lesz része a várhelyi romoknak, mint az aquineuminak. Csak ne legyen késő!

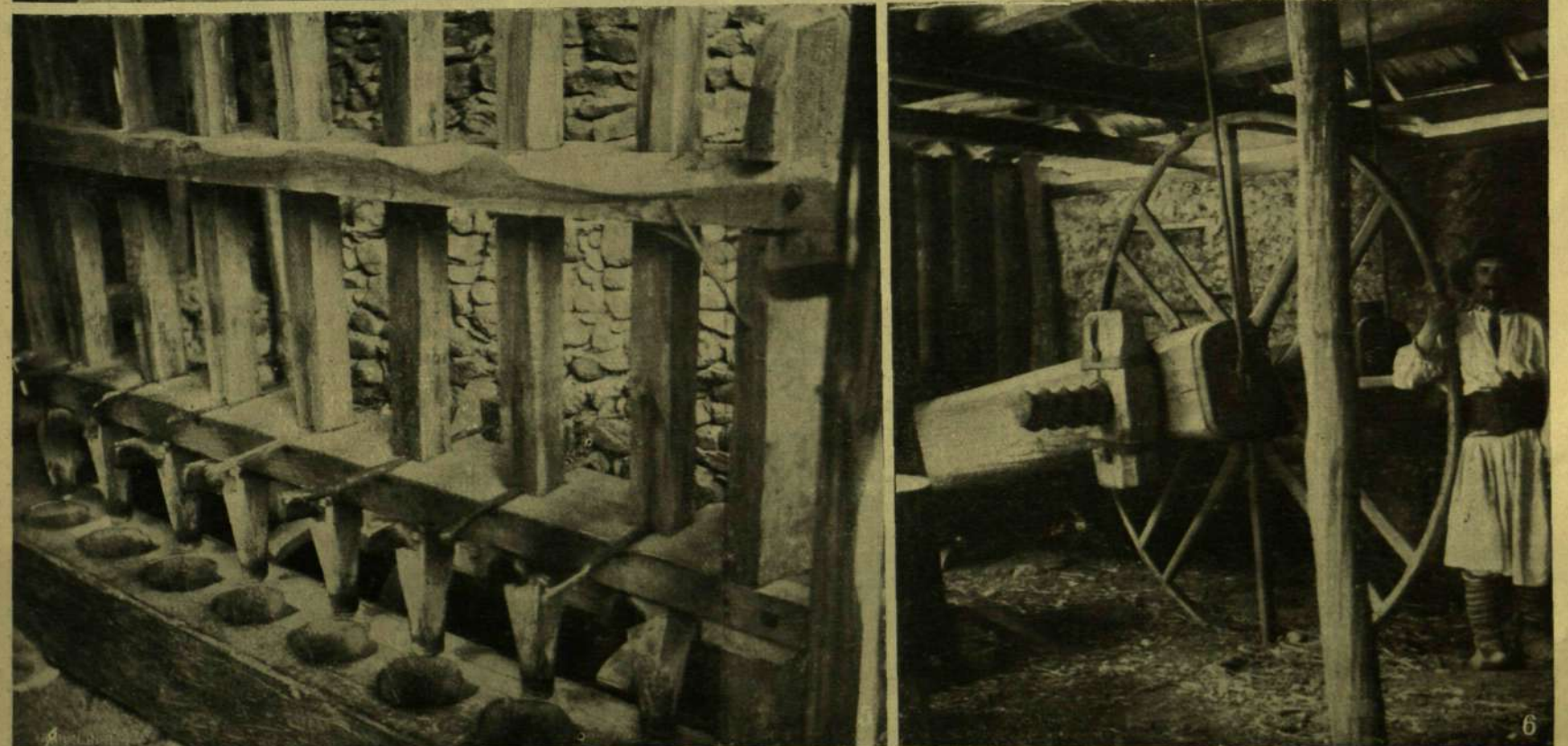
Várhely mostani lakója az oláhság zömétől különböző, az úgynevezett havasi oláh. A község határában van ugyan termőföld is, a melyben leginkább kukoriczát termesztenek, azonban a lakosság ös- s egyszersmind főfoglalkozása a pásztorkodás, az állattenyésztés. Szent-György napján kihajtják a juhokat, kecskéket és a szarvasmarhákat a havasra, a honnan csak Szent-Mihálykor jönnek le. A kinek nincs sok marhája, csak egy-kettő, az addig, míg a vasút el nem vette ezt a kenyérkereseti forrást, a hegyekből faszenet fuvarozott le a kaláni és vajdahunyadi vasgyárakba, ma már azonban napszámba jár, de mivel ez nincs épen kedvére, így hát kiáll a két marhájával a legelőre s míg a lustábbja elfurulyázza a napot, a szorgalmasabbja farag. A várhelyi faragott faguzsalyok, botok, ivóporak, nemcsak megyeszerte elismerten legszebbek, hanem népművészeti értéküket tekintve, a legbecesebbek közé tartoznak a maguk nemében. Az asszonya sem sokkal különb a férfinépnél. Háztartását rendben tartja, de segít a férfi munkájában is. Ő is kimegy a hegyoldalba a marhákat őrizni, de ugyanekkor varrogat, himez is. Háztartás vászomból készült ingujját hetekig varrogatja színes, izléses rajzokkal tele. Az időnek értékét nem ismeri s ennélfogva bármily idő-pazarlást és más apró-cseprő fáradságot igénylő munkán sokáig eldolgazik nagy türelemmel. Mert ruházatára sokat ad és mint általában, úgy az oláh asszonynak is tarkább, színesebb a külseje, mint a férfié. Különösebb és csak a hátszegi völgyben ismeretes viseleti darabjuk a főkötő. A hajukat a fejbüben egy drótból készült tartóra erősítik és erre jön rá a himzett főkötő, s az egész együtt szarvszertien áll. (Maguk is szarvnak hívják és csak asszonyok viselik így a hajukat, az esküvő alkal-mával a templomból visszaérkezés perczétől kezdve.) A nők már leánykorukban kezdik a kézimunkálást. Az ünnepnapok délutánján tartani szokásos táncvígalmakon szebbnél-szebb és saját maguk szőtte katrincazokban és ope-gokban gyönyörködhetnek. A tél beálltával felrakják a szövőszéket a lakásba s míg a leány vagy menyecske a kelengyét, illetve a házi szükségletben használatos ruhadarabokat szövi, készítgeti, addig az anyókák a nyitott tűz hely padkáján fonva melengetik fázós testeiket. Övükben ott szorongatják fiataláguk egyik szép emlékét, a geometriai elemekkel vésett, faragott faguzsalyt, a melyet férje, akkor még jegyese készített szerelmük zálogaként, talán egy emberöltővel ezelőtt.

Sarmizegethusa régi, szép korszakáról ma csak a néma kővek regélnek az utókor bámuló fiának s néha, tiszta Szent-György napi éjfélen látja egy-egy öregebb paraszt Decebált, a mint az amphitheatrum szemközti levő hegyoldalban tisztítja a dákok aranyait nagy lángtengerben.

Schmidt Tibolt.

VÁRHELYI OLÁH LEGÉNYEK ÉS LÁNYOK.

1. Római építmények anyagából készített mészégető kemence Várhelyen. — 2. Részlet az egykori amphitheatrumból, a háttérben a Vaskapu-szoros, a hol Hunyadi János 1442-ben megverte a törököket. — 3. Várhelyi oláh háza. — 4. Kavalas (csutorás) malom. — 5. Tökmalom-törő malom belseje. — 6. Dió- és tökmagolaj sajtó.

DIDEROT.

Denis Diderot, kinek születése kétszázadik évfordulójára most szülővárosában, a franciaországi Langresban szobrot emeltek, nem tartozik épen a francia irodalom legelső alakjai közé, de mindazáltal nevezetes egyéniség és egyike azoknak, kik erős és messzeható befolyást gyakoroltak embertársaik gondolkodására. A szerencse, mely egész életében kedvezett neki, működött közre ebben is. Szerencséje alatt ebben az esetben azt értjük, hogy az *Enciklopédia* szerkesztője volt, azé az *Enciklopédia*-é, a mely — nemcsak az ő, hanem egy Rousseau s egy Voltaire gondolataival is megajándékozta a világot s így a francia forradalomnak egyik felidőzője lett. A gyakorolt hatás szempontjából az *Enciklopédia* szerkesztése volt Diderot legmaradandóbb műve dacára annak, hogy mint drámaíró, filozófus, tudós és novellista egyaránt nagy hirt szerzett.

Alacsony sorsból küzdötte fel magát Páris legelőkelőbb irodalmi szalonjaiba, melyeknek temperamentuma és tehetségei révén rövid idő alatt egyik legismertebb alakja lett. A langres-i késes boltból, hol gyermekéveit tölté, magával hozta a kisiparos szabadszájú szokimondását, a mi egész pályája alatt egyik legjellegzetesebb jellemvonása maradt. Nagy szellemeknél gyakran találkozunk azzal a némelykor egészen megmagyarázhatatlan jelenséggel, hogy a szülői házból kikerülve, mily gyorsan tudják a nevelés adta előnyök híján is, koruk műveltségét utolérni és túlszárnyalni.

Diderot e tekintetben egyike a legesodásabb példának, mert épen az ismereteknek rendkívül széles köre lephet meg nála legjobban. A mellett, hogy érdeklődését leginkább a művészet köti le (színház, képzőművészet, zene és irodalom egyaránt), jártas a filozófiában, matematikában, chemiában, fizikában és az orvosi tudományokban is s ismeretei e téren nemcsak a kézikönyveknek eszes ember által mégis könnyebben elsajátítható anyagig terjednek, hanem tudomással bir e tudományok haladásának minden újabb mozzanatáról. Ismeri a történelmet és Franciaországban egészen szokatlan mértékig tájékozva van külföldi dolgokról. Talán műveltségének ez az univerzalitása az oka, hogy honfitársai *német fejnek* neveztek. Jóval Lamarck és Darwin előtt, nála már megtaláljuk (a *Rêve de d'Alembert*-ben) ezt a gondolatot: „A szervek okozzák a hiányérzetet és viszont a hiányérzetek hozzák létre a szerveket.” Érdekes példája annak, hogy a képzelőtehetség és intuitió mint előzheti meg a még csak alakulófélben levő tudományokat is.

Diderotnak, mint filozófusnak nincs kialakult rendszere, csak kedvez gondolatok vannak, melyekre műveiben többször visszatér. Ugy mint Rousseaut, őt is sokat foglalkoztatta a civilizáció értékének kérdése, — erősen is hatottak egymás gondolkozására, — s csak úgy mint ő, Diderot is károsnak itéli a civilizáció hatását s a természethez való visszatérést hirdeti. Hivatkozik a földkerekség valamennyi országának példájára s azt állítja, hogy az emberiség valamennyiben egy csapat gazember zsarnokoskodó igényeit volt kénytelen százdáról-századra eltérni. Rousseau is, Diderot is meg voltak győződve arról, hogy a társadalmi és vallásrend, a közérköles, csupán egyesek találmánya, melyet gonoszul a maguk érdekéből és a többiek kárára találtak ki s ezért volt a természethez való visszatérés mindkettejüknek forrón óhajtott és kereszttül vihetőnek vélt szive-vágya.

Diderot sem mint novellista (e fajta művei közül a *Neveu de Rameau* és *La reli-*

Az *Enciklopédia* szerkesztője, egykorú metszet után.

giuse a legismertebbek) sem mint színműíró nem emelkedett e műfajok magaslataira. Az író legszükségesebb két tulajdonsága, a személyeket alkotó képesség és a pszichologia jóformán teljesen hiányoztak belőle. Ezzel szemben megvolt az a jó tulajdonsága, hogy kitűnően tudott beszélni bármely tárgyról s szinte beszélni halja az ember írásműveiben is. Volt is mondanivalója elég, alig lehet olyan tárgyat találni, melyre nézve eredeti gondolatai nem volnának. Így is nagy hatást tehet egy író írásával, de az alkotó képzelőtehetséget a gondolatbőség, szellemesség és temperamentum nem pótolhatja. Diderot pedig már csak azért sem tud személyiséget alakítani, mert mindig önmagát adja. Legkárosabb hatása ennek a színműnél mutatkozik, mely képzelhetetlen, ha nem kerülnek benne ellentétes gondolatok szembe egymással. A magával sakkozó emberrel azonos abszurdum ez. Diderot a színműnek erkölcsjavító hatást tulajdonít, a mi helyes is lehet, ha az ellentétes és egymással összemért gondolatokból ezt a tanulságot tudja leszűrni a nézővel a szerző. Diderotnál azonban az egész szindarab civilizációs prédikáció benyomását teszi, melyben valamennyi szereplő részt vesz és egymáson tülicizál. Legkülönösebb a dologban az, hogy Diderotnak igen életrevaló gondolatai voltak a színház körül s a színpaddal vonatkozásban álló, ma már nagyon is széles mezőkre kiterjedő tudományok épen Diderot, az ilyen lehetetlen, és pedig épen színpadiatlan voltuknál fogva lehetetlen darabok szerzője a megalapítója. Őt általában tehetsége leginkább a kritika felé utalta. Azok közé tartozott, a kik gondolataik zsilipjét csak akkor tudják megnyitni, ha van valami konkrét kiinduló pontjuk. A kritikának oly alakja azonban a Diderot kritikája, mely neki megbocsátható, de nem nevezhető a kritika követendő példaképének. Ő neki ugyanis a kritikai forma csak kiinduló pontnak kell, ha a fonalat megtalálta, nem is törődik már azzal, a mi tulajdonképpen a tollat kezébe adta, s így aztán kritikai cikkeiben mindenről van szó, csak épen arról nem, a miről

írnia kellett volna. Tanulságosak e tekintetben Szalon-kritikái, melyeket, ha osztályozni akarnánk, mégis csak inkább az irodalmi, mint a képzőművészeti kritikák közé kellene soroznunk, mert Diderot irodalmi kritikákat ír a képzőművészetről. Diderot bőbeszédűsége határtalan s ezt a hibát mégis csak a kritika tűri el leginkább, jobban mindenestre, mint a novella vagy a színház. Diderot az első a francia irodalomban, kinek színi és művészeti kritikái értéküket és olvasottságukat aktualitásuk idején túl is meg tudták őrizni.

Mondottuk már, hogy energiájának java részét Diderot az *Enciklopédia* írására, szerkesztésére és számos kötetei megjelentetésére fordította. Ez a munka pedig 1751-től 1780-ig tartott, vagyis lefoglalta Diderot idejének nagy részét férfikora kezdetétől csaknem élete végeig. Maga az eszme talán nem tőle, hanem D'Alembertől való, de a megvalósítás körüli érdemek első sorban őt illetik. Neki sikerült a közélet összes gondolkodó jeleinek részvételét biztosítani e mű számára, mely az összes tudományok tükré akart lenni. Ha végig tekintünk azoknak a névsorán, kiknek az *Enciklopédia* írásában legnagyobb részük van, csodálkozással láthatjuk, mekkora volt ebben az időben azoknak a nagy szellemeknek a száma, kik valahol közepén álltak egyrészt a tudós és a szépiro, másrészt a filozófus és publicista között. Az *Enciklopédia* nagy sikere talán épen az egész Encyclopédie-kör ezen széles látókörének tulajdonítható első sorban. Rousseauról

és Voltaireról nem is szólva, kiknek működése ismeretes, ide tartoztak Montesquieu, kinek jogászai, D'Alembert, kinek matematikusi, Buffon, kinek természettudósi nagy képességei ma már csak csekély alkotó részeknek látszanak e ritka szellemek korszakokra terjedő hatású munkásságában. De a nagy névsor nem teljes még. Condillac, D'Holbach, Helvétius, Raynal és többek nevei, ha máshol nem is, tudományuk történetében kétségtelesen megőrizték híruket mai napig. Az azonban, ki az egész társaságot összetartotta, a nagyobb ellentéteket, nehogy egy mű keretében bántóan hassanak, elsimította, a ki gondoskodott jó összeköttetésekről, az Diderot volt. Pedig nem egyszer reménytelennek látott a 30 esztendő alatt e nagyszabású vállalkozás sorsa. Az első két kötet megjelenése után másfél évig teljesen szünetelt a munka, 1751-ben a képviselőház ismét lehetetlenné tette egy időre a folytatását s ekkor már D'Alembert meglehetősen el volt kedvetlenedve. Nyolcz évi erőlködésbe került Diderotnak a hivatalos ellenállás legyőzése, de ezen idő alatt meg tudta nyerni Mme de Pompadour, Richelieu, Choiseul és Turgot jóakarátát. 1772-ben megjelent az utolsó kötet, 1780-ban elkészültek a pótkötetek is. Az ész diadalát volt hivatva hirdetni a nagy mű, melyben egymás mellett foglaltak helyet deisták és atheisták, radikálisok és mérsékelték, kommunisták és individualisták cikkei.

Ha e túlműött és hasznos pályafutás mérlegét akarjuk megállapítani, azt találjuk, hogy Diderot-t temperamentuma, szervező tehetsége és írói képessége körülbelül egyenlő arányban segítettek az elért eredményekhez. Az eredmény pedig kettős, az egyik tudatos, a másik öntudatlan. A tudatos eredmény egy politikai következtetésben igen fontos, de ma már teljesen elavult encyclopédia, az öntudatlan pedig egy ma is még gyönyörűen virágzó kritikai irodalom megerősítése, melynek kétségkívül Diderot volt egyik első, működésével új irányokat megjelölő munkása.

König György.

A TANGO FIGURÁL. — A LEGÚJABB TÁNCZ, MELY AZ IDEI SAISONBAN LÁZBA ERTI EGÉSZ EURÓPA TÁNCZOSAIT.

A felső három Glósz Ötös, a többi hat Balogh Endőlf felvételei.

Pinturicchio Madonna-képe, melyet a spellói templomból maga a plebános lopott el s eladta Londonban százezer koronáért.

A MI URUNK.

Regény. (Folytatás.)

Irtta GRAZIA DELEDDA.

Antonio Moro újra elkezdte kesernyés és kötekedő günynyal:

— Hát ember vagy te, mi? Még házi komondornak se fogadnák el! A kutya legalább hűséges, ha már más nem. De te Judás vagy, az áruló.

— Antonio Moro! Magyarázd meg a szavaidat! Minek a hosszadalmas magyarázat veled szemben? A szemedből olvasok ki mindent, te piszok semmiházi! Olyan sápadt lettél, mint ez a kő itt, ni!

Dejana lehajította a fejét.

— Antonio Moro, ne kinnz tovább! — mondta mély szomorúsággal. — Nehány nap mulva úgyis elmegyek innen és akkor többé hirt sem hallasz felőlem. Te irtál nekem, hogy jöjjenek ide. Vendégszerető módon fogadtál, ki is gyógyítottál. Hálás vagyok ezért irántad. De azért mégsem szabad úgy bánnod velem, mint egy kutyával. Ne beszélj így tovább, mert még elveszítem a türelmemet!

— És ugyan mi lesz akkor, te kis tökkmagemberke? Te, te? ... Ha nem hordod el magad tüstént, hát leköplek! — kiáltotta Antonio Moro.

De a mikor azt látta, hogy Dejana félkézrel a földre támaszkodik, hogy fölkeljen és elmenjen, megragadta a karját:

— Nem, ha már itt vagy, hát beszéljünk. Igen, én irtam neked, hogy gyere ide, szállást is adtam neked, gyógyítottalak is, átengedtem neked még az agyamat is. A te hálád pedig? Az ördög, a ki elhiszi! Nem, te azt hitted, hogy valami sandra dolgot akarnék elkövetni, azt hitted, hogy a magam javára akarom kihasználni azt a szerencsét, a mi neked kínálkozik és inkább elárultál engem egy nyomorult idegen jött-mentnek. Oh, szép firma vagy te! Tudod most már, hogy kit árultál el? Tudod most már? Itt áll előtted, ni!

Öklével odasújtott Predu Maria Dejana vál-

lára, a ki megtántorodott, de nem védekezett és nem is ütött vissza.

— Engem vártál hát, Gerusálé? Jól tetted. Csak várj meg engem mindég, mielőtt rászánnád magad arra, hogy új barátainak tanácsait kövessed. Te azok közül a barokk közül való vagy, a melyeket csak veréssel, rugásokkal lehet rábírn, hogy elinduljanak. Nos hát, az ütések, rugások között még az a legjobb, a melyik nem lök le a szakadékba. Úgy-e hogy keserű kenyér a király kenyeré?*

— Ne kinnz engem, mondtam már! Hagyj békén...

— Előbb még el akarok neked mesélni egy kis történetet... Volt egyszer egy ember, olyan buta, mint te... De nem, mégsem! Mire való arra vesztegetni a drága időt, hogy történeteket meséljessék. Te ugyanis csak a bibliai történeteket érted meg. Inkább mondd neked valamit, a mit még nem tudsz. A te idegen barátod ma eljegyezte Marielénét!

Predur Maria Dejana megragadta a karját.

— Nem igaz! Te csak tréfálsz!

— Eredj és kérdezd meg őtöle, magától, ha nem hiszel nekem!

— Te tréfálsz! ismételte Dejana és megint megpróbálta, hogy felkeljen, mintha Aldo Brunot akarná most tüstént megkeresni. De Antonio Moro olyan hevesen rántotta le magához, hogy elbukott.

— Itt maradsz, te bárgyú! Olyan vagy igazán, mint egy gyerek és én már sajnálni is kezdek megint. Tebát ő nem is mondta meg neked ezt az újságot? És mégis jóformán az egész falu tudja már. Delben jött el mossiu Perro házából. Két órákor hazajött a gazda a tanyáról és mielőtt hazament volna, találkozott Sebastianá anyjával, a ki elmondta neki, hogy mi minden történt tegnap. Öt órákor már — látod, hogy milyen jól vagyok tájékozódva — Marielénét elvitette ládáját Ghillina Ghisu-né házába és röviddel azután ő maga is elment oda és beköltözött abba a szobába, a hol Bruno szokott lakni, a mikor lemegy a faluba.

Predur Maria Dejana megborzongott kissé.

— Most már értem — mondta mintegy magában. — Azt mondta nekem, hogy ő másutt van lekötve!

— Nem, te buta jószág! Nem, ő nem volt lekötve azelőtt. Sohasem gondolt ő Marielénére azelőtt, a mig te nem fecsegted teli a fejét!

— Bánom is én! Mégis elmegyek!

— Hová? Jeruzsálembe.

— Ahová Isten akarja — mondta komoran.

— Ha te igazi férfi lennél — kezdte Antonio Moro halkán, majd elhallgatott. De azután hangosan így folytatta: — Ha te igazi férfi lennél, adhatnék neked egy jó tanácsot. De ki bizhat benned?

Predur Maria Dejana, a maga részéről már nem bízott senkinek a tanácsában. Ezért nem is felelt.

De Antonio Moro enélkül is folytatta:

— A mint a jó kártyák is mindég azoknak a kezeihez jutnak, a kik nem tudnak kártyázni, így neked is mindég kedvező alkalmak kínálkoznak és játszanának a kezre, de te nem tudod azokat kihasználni. Most, látod, ha igazi férfi lennél, a magad javára használnád ki a tegnapi dolgokat. De ehelyett te, te totyakos, még csak nem is beszélsz arról!

— Ahá, hát itt volnánk végre! Ma reggel

* A fegyházi koszt.

azt mondták nekem, hogy te el fogod venni Sebastianát. Talán ez is lenne a legjobb.

— Ne beszélj badarságokat, Antonio Moro. Ez az idő nem való arra, hogy tréfáljunkunk.

— Igen, itt az ideje, hogy lefeküdjünk és jól meghányjunk-vessük a magunk dolgait. Igen, igen, fekédj csak le te is Gerusalemme és gondolj a magad ügyeire. A leány szép, jó és az anyja négyszáz scudo mátkapénzt ad vele.

— Négyszáz scudo? És honnan van ennyije?

— Nem tudom. Ez az ő dolga. Tény az, hogy van neki.

— Hahaha! Mennyit ígért neked ezért a postáért?

Antonio Moro megint letérdelt és jól, keményen megöklözte Predur Maria Dejanát.

— Nekem mersz ilyen mondani? Hogy engem ezért megfizetnének? Hát kerítő vagyok én? Így fizetsz te nekem, a testvérenek? Nesze, nesze! Kell még?

Predur Maria Dejana türelme is elfogyott végre. Érezte, hogy a vér a fejébe száll és tüzes pontok szállódotak a szeme előtt. Hogyan, hát most már verik is őtet? Mint Krisztust a kalvárián, sértik, bántalmazzák, leköpi és megalázzák őt is és még azután is visszaelne a türelmével! Ököibe szorította a kezét, neki-szegette a fejét, mint valami földühödött bika és ordítani, bömbölni kezdett.

— Eredj innen! Hagyj békén engem!

Antonio Moro, a ki eddig talán azt hitte, hogy tréfált, most megijedt és eliszkolt, annélkül, hogy csak egy szót is szólt volna még. Csak a mikor már jó messze volt, tett még egy utolsó megvető mozdulatot.

A következő napokon Predur Maria Dejana folytatta eddigi megszokott életét. De bár került a többi munkás társaságát és esténként búvóhelyet keresett magának, a hol elrejtözve lefeküdhöz, mégsem tudta elkerülni egyesek gúnyos tekintetét és hallania kellett, hogy a kéreg-fejtő asszonyok milyen megjegyzéseket fűznek Sebastianával való kalandjához.

A mikor megjelent a kantinban, Lorenzo szerencsét kívánt neki és azzal igyekezett megremíteni Dejanát, hogy azt mondta, a maestra Saju már föl is jelentette kiskorú lányának elcsábításáért. Mindenki tudott már az egész esetről és azt összefüggésbe hozták Marielénét szegyenletes menekülésével a gazda házából. Az erdei telepen nem is beszéltek másról az emberek.

Predur Maria Dejana egyre nagyobb ellenszenvet érzett Aldo Bruno ellen, a ki kijátszotta őt, Lorenzo ellen, a ki folyvást kigúnyolta és legfőképpen Antonio Moro ellen, a ki uralkodni akart fölőtte. Az ördög vigye el valamennyiüket! Marielénére még csak gondolni sem akart többé, mert olyanannak tűnt föl előtte, mintha igazi maskara lett volna belőle, olyan maskara, a melynek karnevál utolsó napjain lehet látni, vörös jelmezben, részegen és tántorogva.

Haragjában Sebastianát is gyűlölni akarta volna, de ez sehogyse sikerült neki. Epen olyan szerencsétlennek látta a lányt, a milyen ő volt és arra gondolt, egy olyan boszorkány-anya mellett minden lány képes lenne bolondságokat elkövetni.

Lorenzo egy reggel, mialatt Dejana napi eleségét kiadta, így szólt hozzá nagy halkán:

— Na, hát te ugyancsak fejen találtad a szöveget! Tied az első díj.

Predur Maria Dejana a földhöz vágta a kenyeret, a mit a kezében tartott:

— Hát hagyjatok már egyszer békében! Itt volna már az ideje!

— Igazán nem értem, mit gúrnulsz így dübbe. Vedd föl a kenyeret, egy-kettő! A te helyedben én táncolnék az ördömtől.

Predur Maria Dejana fölvetette a kenyeret és indulni készült, annélkül, hogy felelt volna.

De Lorenzo még így szólt:

— A széna már száraz, Predur Maria Deja!

Elkeseredve fordult vissza és letette a batyuját a földre:

— Hát jó, Isten neki; legyen! Fölétek valamennyieteket, az elsőtől az utolsóig. De figyelj most ide, te félszemű, a mit neked mondok. Ti mindannyian nyomorultnak tartotok engem, de ti ezerszerre inkább azok vagytok, mint én. Az igaz, én öltem. De te meg rabolsz és kiszivod a szegények véréét.

Predur Maria Dejana megvetéssel kiköpött a

kunyhóból. Aztán fölvette újra a batyuját és elment.

Ugyanezen a napon, este, Lorenzo odahívta a fészerbe, a hol Aldo Bruno már pipázott és a kártyákat keverte. Sápadt volt, de nyugodt és arca kifürkészhetetlen. Az asztalon palackbor állott, alatta egy ötszáz lírás bankó, a melynek sarkait a szél mefújgatta.

Predur Maria Dejana rögtön megértette, hogy ez az az összeg, a mit fölajánlanak neki a gyújtogatásért és különös érzése támadt. Úgy rémlett előtte, mintha ez a darab papiros élne és rejtelmesen integetne őfelé.

— Ma este ugyancsak nagy a tét! — mondta, nyugalmat tetteve.

— Ilyen magasba te nem is játszol?

— Nem én!

— Hát akkor ülj le legalább és nézd — mondta Lorenzo, közelebb tolván feléje a palackot. — Itt találtuk ezt a bankót a te kunyhó előtt és most erre játszunk.

— En vesztettem el — mondta Predur Maria Dejana gúnyosan.

Leült, fölkönyökölt az asztalra és gyöngéden cizírogatni kezdte a flaskót, de nem öntött be magának. A mikor az osztás befejeződött, Lorenzo elvette a bankót és meglöbögötte, mint valami kis zászlót.

— Predur Maria Deja, hagyj azt a palackot! Ez nem Sebastianá! Nézz ide: ez az a bankó, a mit te ma elvesztettél? Oh, te álszemérmes! Gazdag vagy és siránkozol a nyomorúságon. Büntetésül nem is kapod meg ezt a pénzt, csak nyolcz nap mulva. Látod! Aldo Bruno veszi örízetbe addig.

Predur Maria Dejana hangosan mondta:

— Benne nem bízom!

— De a mikor tegnap még bízál benne!

— Az tegnap volt, ma már nem bízom benne.

Aldo Bruno fölemelte a tekintetét és kivette szájából a pipát. Ajkai remegtek a dühtől, de azért uralkodott magán.

— Hát akkor kiben bízel most? — kérdezte.

— Senkiben. Adjátok ide a felét ennek a papirosnak és a másik felét majd nyolcz napon belül kapom meg.

Lorenzo most összehajította a bankót, aztán megint széjjelhajította, kettő szakította és az egyik felét átadta neki.

Predur Maria Dejana fölállt, halálos sápadtan és a flaskót odacsapta az asztalhoz. Az eltört üveg csörömpölése összeolvadt a fák szuhogásával és a bor úgy folyt szét az asztalon, mint vértócsa.

A két játékos egy szót sem szólt többé és ő most úgy vélte, hogy ezek itt ketten félnek tőle. Kiment és mintha valami rossz szellem hajította volna, a Moroék erdejébe ment, hogy ott fekédjön le.

Az éjszaka sötét volt és tele susogással. Lépteket vélt hallani és nyöszörgő hangokat,

madarak szárnyecapásait, vaddisznók esörtetését a száraz avarban. A mint ott fekédt a földön, balkezevel egy csomó száraz levelet kotort össze kis halomba és elővette a gyufaskatulyát, meggyújtott egy gyujtót, de tüstént el is fújta és úgy tartotta a kezében. Úgy rémlett előtte, mintha Antonio Moro alakját pillantotta volna meg, a mint ott leskelődik az egyik szürkés-sárgás bokor mögött. A fák susogtak és ő azt kérdezte magától, hogy nincsen-e azoknak is lelkük? Talán beszélgetnek is egymással? Olykor-olykor egyik fa közelebb látszik hajolni a másikhoz, mintha valami titkot súgna neki. Gyakran meg egy-egy kis bokor nyúlik ki a szakadékból, mintha ki akarná kímélni, hogy mit is csinál ott az ember, a földön a szikla alatt elterülve. Néha-néha, ha már a szél el is hallgatott és mozdulatlanul változott az erdő, mégis olykoron titokzatos borzongás reszketeti meg a fák szívét és egyszerre meg-megremeg az egész erdő; a falevelek nem rezegnek és a lomb mégis susog, mintha az erdő imádkozna és a fák körülszóló énekelnének, titokzatos hangon; és gyakran mintha tiltakoznának valami rosszindulatú rágalom ellen, a mely egyik faszoról indult meg a többi ellen, a melyek hallgatnak, bár figyelni látszanak.

Szeles napokon haragos, vad harez folyik, és fatörzs fatörzs ellen küzd. Ágak foszlánynya tépetnek és esténként, a mikor a szél végre elül, a föld tele van falevéllal, a melyek sápadtak és vérevesztettek, mint apró holttestek.

Predur Maria Dejana ósmerte a természet minden hangját, minden figyelmeztetését és fenyegetését. Gyerekkorában számtalan éjszakát töltött az erdőben és már akkor is a magányosság, az ő számára, tele volt kísértettel. Az emberekől nem félt, de annál jobban félt a természet titokzatos erőitől és azoktól a rejtelmes eszközöktől, a melyekkel a megbántott Istenég meg tudja büntetni az embereket vétkeikért.

Ezen az estén pedig eszébe jutott egy pásztor esete, a ki ellopta egy templom ezüst gyertyatartóit és az erdőbe ment, hogy ott elássa azokat egy tölgy lábánál. És az a tölgyfa hirtelen kiszakadt tővéből és agyon sújtotta a pászort.

— Te talán?

— Igen, én — mondta a lány öntudatosan. — Én nem félek a komisszáriustól. Így nem szabad bánni egy lánnyal, igazhívó keresztény lélekkel, ha el is követett volna valami könynyelműséget.

— Veri is?

— Oh, bizonyos, hogy nem cizírogatja.

— És ő? Mit mond ő?

— Ki? Sebastianá? Ő azt mondja, hogy inkább férjhez megy akár az ördöghöz is, csak hogy végre békében hagyják.

— Halld — mondta a férfi elgondolkozva. — Én néhány nap mulva elmegyek innen. Olyan messzire megyek, hogy még a híremet se halljátok. De előbb szeretnék tenni valamit Sebastianáért. Adjál te tanácsot.

— Hát akkor menjen el ahoz az ördögi asszonyhoz és parancsolja meg neki, hogy hagyja békében a lányát. Fenyegesse meg azzal, hogy elmegy a komisszáriushoz.

De Predur Maria Dejana legesekeylebb hajlandóságot sem érzett a komisszárius iránt. Megcsóválta a fejét és így szólt:

(Folytatása következik.)

Beköszöntöttek a nagy júliusi forrásokok.

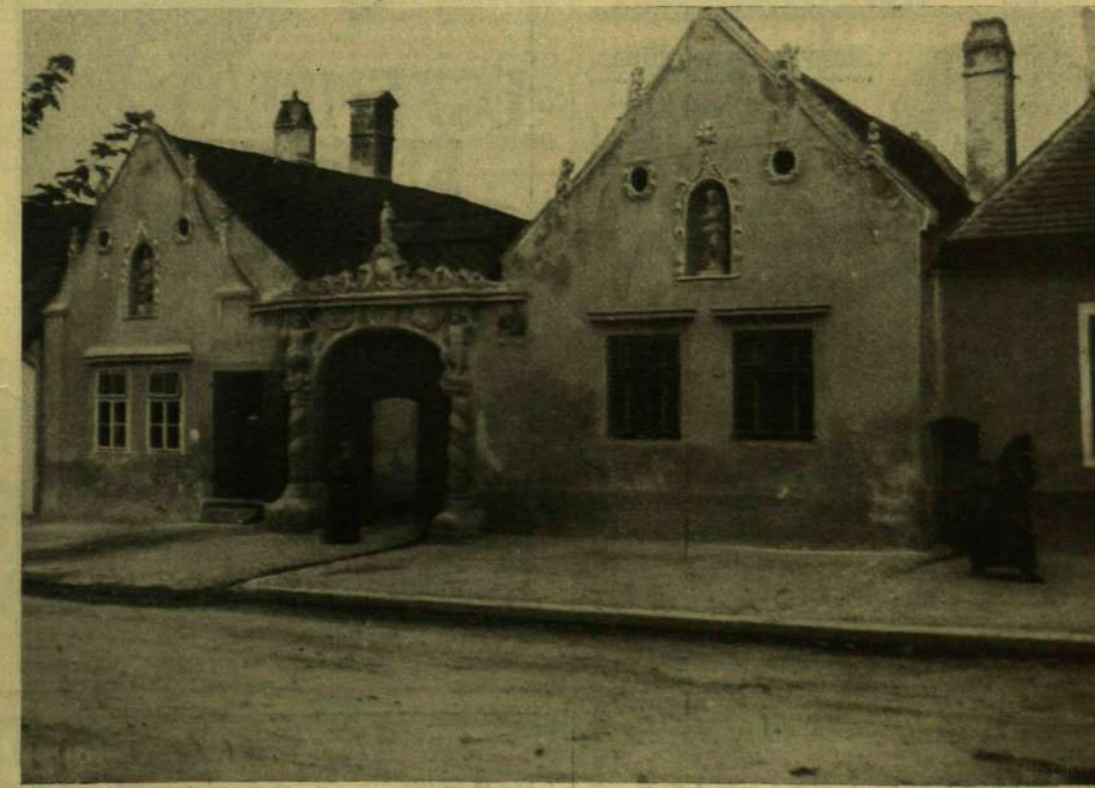
A leháncsolt fák száraz levelei lehulltak és a távoli hegyek felől erdőtűzek és égő legelők füstje szállt föl.

Az erdei munkások az irtásban már majdnem hogy eljutottak a Moroék erdőeskéjéhez, a melynek sziklából emelt kerítése útját látzott állani az előnyomuló romboló hadnak.

Julius utolsó vasárnapján Predur Maria Dejana lement Nuoroba és elment az énekes misére, de nem érezte a régi áhitatosságot. Nyugtalanul, a nagy melegtől és komor gondolataitól elgyötört, minduntalan meg-megfordult,

XVII. századi barokk ház és kapuja Sopronban, az ott akkor működött kőfaragó-iskola legjelentősebb alkotása. Egy bécsi kereskedő meg akarja venni. A műemlékek lajstromába e ház nincsen felvéve; itt hívjuk fel rá a megmentésére illetékes körök figyelmét.

Dalogh Rudolf fototetei.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Karácsonyi albumunk, melyet mint az előbbi években, az idén is felajánlunk olvasóinknak, már erősen készült. Az ideai albumot meglepetésül számítottuk olvasóinknak: egészen más lesz, mint az eddigiek, szebb lesz, rendkívül becses tartalmú és maradandó értékű. Legnagyobb művészeink egyikének, Székely Bertalannak legkiválóbb műveiből állítottunk össze szép gyűjteményt s ezeket a képeket adjuk pompás színes reprodukcióban, album-szerű összerakásban, kiváló irónk, Gerő Ödön bevezető tanulmányával. Olyan képgyűjtemény lesz ez, a melyet legszebb könyvei közé fog eltenni mindenki, gondosan fog őrizni és újra meg újra elő fogja venni, hogy gyönyörködnie benne. Mivel ez album előállítására jóval költségesebb, bolti ára is több lesz az eddigiekénél; előfizetőink, újkor belépő új előfizetőink is, ingyen kapják.

Közép-Brazília természeti népei között. Brazília belseje és különösen néprajza a legkevésbé feltárt területek közé tartozik a földrajzi tudományban. Míg Afrika felkutatására, Tibet hegyvidékének megismerésére, a sarkvidékek feltárása egyre-másra újabb és újabb expedíciók indulnak s ezek mind újabb és újabb anyagot hoznak elő a tudományos feldolgozásnak, addig Braziliába csak a legutóbbi esetben indul utazó s a nagyközönség már-már úgy gondolkozik az óriási földterületről, mint valami kulturaterületről. Pedig hogy itt még mennyi a felfedezni való és milyen ósallapothoz van a természet és az ember egyaránt, azt pompásan meg lehet látni von den Steinen Közép-Brazília természeti népei között című könyvéből, mely most jelenik meg dr. Batty Zsigmond kiválóan gondos és szakértő átdolgozásában a Choinoky Jenő szerkesztésében. Földrajzi Társaság könyvtára című gyűjteményben. Az olvasmányos és rendkívül érdekes könyv Brazília indián népeit írja le egy kutató utazás keretében, nagy részletességgel, pontos megfigyeléssel és rendkívül vonzó, élvezetes, sok helyütt mulatságos előadásban. Nagyszámú érdekes kép teszi a könyvet szemléletesebbé. Az újabb néprajzi irodalomnak, mely iránt nálunk is mind erősebben fordul a közönség érdeklődése, ez a könyv egyik legérdekesebb terméke.

Lucifer és Don Juan. A hollandi irodalom minálunk jóformán teljesen ismeretlen terület, egy-

két novellisztikus dolgon kívül nincs belőle nyelvünkre lefordítva jóformán semmi, pedig vannak benne becses és értékes dolgok, melyekkel nekünk is érdemes foglalkozni. Hiányt pótol tehát az Olesó Könyvtár egyik legújabb füzeté, mely a holland szellem egyik legkiválóbb termékeit, Van den Vondel Lucifer című szomorjátékát adja magyar fordításban. Ez a nagyarányú drámai költemény annyiban is érdekes ránk nézve, mert tárgyánál fogva, sok tekintetben érintkezik Madách drámai költeményével s körülbelül olyan helyet is foglal el a holland irodalomban, mint az «Ember tragédiája» nálunk. A hatalmas lendületű, eszmékben gazdag művet dr. Nagy Zsigmond debreczeni ref. kollegiumi tanár fordította erőteljes magyar versekben. — Ugyancsak az Olesó Könyvtárban jelent meg Lenau Don Juan című drámai költeménye, a nagy költő egyik legnevezetesebb műve s a Don Juan-témának egyik legérdekesebb feldolgozása. Fordította dr. Lóvi József műve, a ki már Lenau több munkájának lefordításával is jó szolgálatokat tett s ez a fordítása is kiválóan sikerült, gondos munka.

Sartor Resartus. Carlyle nálunk mindig olvasott író volt, sok kiváló emberünk foglalkozott vele s különösen a hatvanas-hetvenes évek generációjának szellemi fejlődésében megtalálhatni a zseniális, temperamentumtól lobogó, formában, beszédmódban különböző angol író nyomatát. Lefordítva eddig nagyobb művei közül csak a francia forradalom története és a hősökről című könyv volt. Most örömmel vesszük kezünkbe, mint irodalmunk nyereségét, Sartor Resartus című könyvét, mely Tankó Béla fordításában, az Olesó Könyvtár kiadásában jelent meg. Ebben a könyvben Carlylenek szatírja mutatkozik meg, egy féltényes szellem gúnyolódása az emberi intézmények, állapottok és felfogások ellen. Egy német professzor, Teufelsdröck áruházába burkolódva szól, kicsiny dolgokból kiindulva és elérve az élet nagy kérdéseit, a morál, a társadalom, sőt a kultúra nagy egyenetlenségeit, melyek az író nyugtalanították. A szeszélyes, tréfálkozó forma sajátságos érdekeséget ad a komoly, elmélyedő tartalomnak, az író kivételes szelleme szinte játszik a saját gondolatával s úgy emelgeti az eszme nehéz súlyait, mintha apró, könnyű játékszerek volnának. A fordítás jóra való, gondos munka, szívesen olvashatja még az is, a ki az eredeti ismeri.

A «Jó Pajtás», Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja november 2-iki számába Benedek Elek írt verset, Elek nagyapó kedves kis párbeszédét, Sebők Zsigmond folytatja Dörmögő

úr tutajos utazását a Vágon, P. Abraham Ernő és Bér Böske egy-egy kedves történetet írtak, Schöpfung Aladár a maczkókat városról mond el érdekes dolgokat, Zsiga bácsi mulatságos mókával nevelteti az olvasót, Dánielné Langyel Laura folytatja regényét. A rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A «Jó Pajtás»-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fill., félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egész szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal (IV. ker. Egyetem-utca 4.).

Uj könyvek. Közép-Brazília természeti népei közt. A második Singu-expedíció (1887-1888.) útjának vázlatosa és eredményei. Irta Von den Steinen Károly, átdolgozta dr. Batty Zsigmond. Budapest, Lampel R. (Wodianer F. és fia); ára 80 fill.

Lucifer. Szomorjáték 5 fely. Irta Joost van den Vondel, hollandus eredetiből fordította dr. Nagy Zsigmond. Budapest, Franklin-Társulat (Olesó Könyvtár 1717-1720.); ára 80 fill.

Don Juan. Drámai költemény, írta Lenau Miklós, fordította dr. Lóvi József. Budapest, Franklin-Társulat (Olesó Könyvtár 1721-1722.); ára 40 fill.

Carlyle Tamás: Sartor Resartus, Teufelsdröck professzor élete és tana. Angolból fordította Tankó Béla. Budapest, Franklin-Társulat. (Olesó Könyvtár 1707-1716.); ára 2 korona.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Wischn József gyémántműves áldozópap, szentszéki tanácsos, volt 48-as honvéd, 86 éves korában a zempléni megyei Rad községben. — Alsómátyásfalvi MATTYASOVSKY JÁNOS uradalmi igazgató volt 48-as honvéd, 80 éves korában Lőcsén. — Nagybecsényi KERESZTES DOMONKOS, 78 éves korában Kíssármáson. — BUDA IMRE nyug. városi tanácsos, 83 éves korában Körömcziban. — SCHÖNPFUG RIKÁRD vármegyei tiszti főügyész, Nagyhárolyban. — Dr. GRUBER JÓZSEF, Máramaros vármegyei tiszteleti főorvosa Máramarosszigetén. — GLÓSZ FERENCZ, a vallás- és közoktatásiügyi minisztériumba beosztott tanítóképzőintézet igazgató Tátárszaplakon. — Fenyőházi KÖRNY ÁNTAL a császári és királyi szabadalmazott kassa-oderbergi vasút nyug. üzletvezetője, a III. osztályú vaskorona-rend lovagja, 76 éves korában Budapesten. — GÁNSÓ JÓZSEF nyug.

kántortanító, 83 éves korában Illaván. — Jóházi Dóry József, 73 éves korában Dombóváron. — Kéziszentléleki MIKLÓS LAJOS főerdőmérnök, 60 éves korában Fehérvárlombban. — KÖNYMI JÁNOS, a IV. kerületi iparhatóság megbízott elnöke, 54 éves korában Budapesten. — NÉMETH GYULA pénzügyi számvizsgáló, 50 éves korában. — KUTYONOVICZ ERNŐ, főispánok püspök, győri érkanonok, 72 éves korában. — PAVLIK BÉLA ny. járásbíró, 56 éves korában Ungváron. — Dr. JÁNOSY GYULA orvos, 52 éves korában Cegléden. — NÉMETH GYULA, m. kir. pénzügyi számvizsgáló, 50 éves korában Budapesten. — KERESZTES LAJOS, 50 éves korában Ratosnyán. — Nemes idősebb KRAICZ KÁROLY főállatorvos, 49 éves korában Beregszászon. — JANCUSKÓ LÁSZLÓ evangélikus lelkész, 36 éves korában Títele. — DRESCHER BÉLA Baján. — LUDWIG BÉLA, 42 éves korában. — VÉSZTIS GYULA honvédszázas, 40 éves korában. — DÁNOS JÓZSEF nyug. tanító Budapesten.

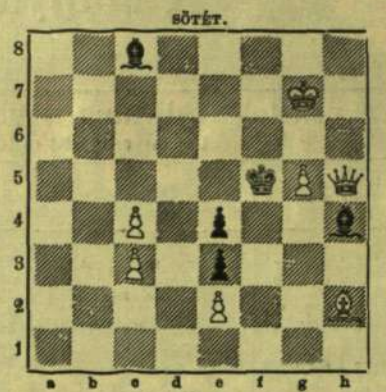
Özv. zsarolyáni MÁRTON ADÁMNÉ szül. Varga Terézia, 92 éves korában. — Özv. baranyai KUN SÁNDORÉ, szül. Fülöp Terézia, 87 éves korában Bakonygyepesen. — Özv. FILEPP JÁNOSNÉ szül. Jakoveth Jozefa, 80 éves korában. — Özv. Győző FERENCZ, szül. Erdélyi Anna, 77 éves korában Pécsen. — Özv. Róz IONÁCNÉ, 72 éves korában Nagyváradon. — FÜN BÉLÁNÉ, Tompa Otília, 70 éves korában Abadszalókon. — KÖNYI PÁLNÉ szül. Jeszenszky Emma, 66 éves korában Békéscsabán. — FREY KÁROLY, 61 éves korában Zomborban. — TÁRNOKI ÜRS NÁNDORÉ szül. Eisner Dóra, 25 éves korában. — Nagytorjai MARCOVSKY SÁRKÁ, 17 éves korában Debreczenben. — Özv. MARZA JÁNOSNÉ, szül. Mártonffy Róza, 64 éves korában Szatmár-Németben.

EGYVELEG.

*Növények etetése — a hideg ellen. Ismeretes, hogy úgy az ember, mint az állat jobban bírja a hideget, ha bőségesen táplálkozik, de teljesen új az, hogy hasonlóképp áll a dolog a növényekkel is. Egy német professzor érdemesnek tartotta belemérülni ennek tanulmányozásába. Kísérletei szerint, ha az élő növények sejtjeibe szerves táplálék anyagot fecskendezünk, azok a legnagyobb hideget is kibírják. A befekezésre alkalmas anyagok: cukor, glicerin, alkohol, acetón. Főleg a cukorsziruppal «tetett» trópusi növények még a szabad ég alatt is jól kitélenek.

SAKKJÁTÉK.

2873. számú feladvány Palkoska Emilől, Prága.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

Szerkesztői üzenetek.

Csodák. Beszélgetsem egy kis gyerekkel. Formában és felfogásban kissé iskolás izűek, a szót is elvették néha, de van valami bennük, a mi arra vall, hogy van érke az iránt, hogy kell megfogni a mondani valót. Persze, minden attól függ, van-e benne fejlődésre való képesség. Ott a jegyzőknél. A senki halottja stb. Primitív romantika, a mely a szentimentális poézis száz év előtt elhasznált motívumokkal dolgozik. Ősi szántáskor. Minden percek. Reflexiójában nincs lendület, nem tud lirákát átmelegedni s a nyelve is fáradt és fagyos.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 40-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Ki sok után nyúl, egyet sem fog.

Felolós szerkesztő: HOITSY PÁL. Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Vármegye-u. 11. Kiadó-hivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Schweizer's Selyem házhoz! Vámmentesen. Kérjenek minál a mi udvarunkból fekete, fehér, vagy színesben: crepon, laponné, kínés, ottoman, massalin stb. mousseline 120-cm széles, méterre K. 1.20-tól kezdve, bármely ruhának, és blúzoknak, plüss, kabátoknak és köpenyeknek, valamint blúzok varratlan és ruhák valódi avjazati hímzéssel batist, gyapjú, és selyemben. Mi csak készíthetjük az ideál selymeszövetet árulunk, közvetlenül magánvevőknek, postai külső, és vámmentesen a házhoz. (Dupla levélbéllyeg.) Schweizer és Társa, Luzern U 24 (Strácz)

Kufeké? A legjobban bevált és sok ezer orvos által ajánlott tápszert egészséges és beteg gyermek számára; nagy tápértékű, elősegíti a csont és izomképződést, szabályozza az emésztést, a használatban olcsó.

EGY EMBERT KERESSEK AKI NEM VISEL PALMÁ KAUCSUK-CIPŐSÁRKOT. Magyar structollipar. Guttman Antal Structoll-kócsag. raktára most: IV., Bécsi-utca 1. emelet.) Dus választék! Telefon 91-13.

Steckenpferd lillomtejszappan. BERGMANN & CO. gyártmánya TETSCHEN a. E. elérhetetlen hatású szepők eltávolítására és nekilöszhetetlen szesz- és bórpolásra, mit számtalan elismeréssel bizonyíthatunk. Gyógytárakban, drogeriákban, illatszerek és fodrász üzletekben 80 fillért kapható. Szintegy pártlan hatású női kézfőpolóra a Bergmann «Manera» lillomkrémje, mely tubusokban 70 fillért mindenütt kapható.

Kocsiárucsarnok Budapest, IX., Köztelek-utca 4. A monarchia legnagyobb kocsiraktára. Árjegyzék ingyen.

Van-e homokja? ha igen, akkor keverje cementtel és készítsen faltéglákat, fedőeserepeket, úrtömböket, padló- és járdalapokat, csöveket, lépcsőfokokat, oszlopokat stb. belőle. — Szállítjuk az összes gépeket és formákat ezen jóveldelemző iparágához. Dr. Gaspary & Co. géppálya Markranstádt, Leipzig mellett. Kérjük gyárunkat meglátogatni. 228. számú árjegyzék ingyen.

Lohr Mária (Kronfus) Gyár és főüzlet: VIII., Baross-ú. 35. A főváros első és legrégibb csipkésítő, vegyítéskészítő és kelmefestő gyári intézete. Fiókai: II., Fő-utca 27. IV., Bék-út 6. V., Kelemen-utca 14. V., Harmad-utca 4. VI., Teréz-körút 20. VI., Andrássy-út 16. VIII., József-körút 2.

Hajlettárolító. alkalmasnak hajszálait nyomatlanul eltávolítja, az arcbőrt nem támadja, hanem ápolja, udvós, egyenletes, rózsás teszi. Arcszíntelanságot megszüntet. Használata legyszerűbb, legbiztonságosabb. Gyermek és vesélytelenül kezelhető. Melegítés nélkül. Egyszerű megvásárolásukra elegendő. Számos elismeréssel és kitüntetéssel. Eredménytelenség esetén a pénzt visszadjuk. 4 kor. előtess bekiűdés nélkül, használati utasítással, titoktartással, bérmentve küldi: Horovitz Miklós, Miskolcz 10. Utánvételt 4-60 K.

Bluz és Pongyola remek ujdonságok meglepő olcsó árakon. Costüm és ruha mérték szerint készül: REICH HENRIK czégnél, BUDAPEST, IV., EGYETEM-U. 9. SZ. Saját műhely. Telefon: 142-06.

JESCOZIPŐK "ELSŐRENDÜK! Egységárak: A legjobb 12-50 kor. A legelegánsabb 16-50. RAKTÁRAK: Deutsch Antal IV., ker., Kecskeméti-utca 19. sz., IV. ker., Kossuth Lajos-utca 2. sz., VII. ker., Erzsébet-körút 36. sz. Telefon: 44-57. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

SALVATOR kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás. vese- és hólyagbajoknál, köszvényél, cukorbetegségeél, vörhenyél, emésztési és lélegzőszervi szervek hurutjainál kitűnő hatású. — Természetes vasmentes savanyúvíz. Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat, Budapest, V., Rudolf-raktár 8.

"DELI" éttermei Budapest, Duna-corso. Lunch, — Diner, — Souper — á 3-4 korona. CSEMEGE ÜZLETE V. Vármegye-utca 2. sz. MEGNYILT. alatt újonnan berendezve. Az összes csemege-különlegességek, gyümölcsök, valamint bel- és külföldi borok, likörök, cognacok és pezsgőborok dúsraktára. Lakodalmak bankettek, estélyek és blókra kisebb és nagyobb helyiségek rendelkezésre állnak. Híreskonyvű rendezések mint esküvők, hideg és meleg étkek (talánként a legjobb kivitelben pontosan hához szállítatnak). American Bar, hideg buffet. Naponta délután koncert. DELI, tulajdonos.

Olcsó cseh Ágyfollak! 5 kiló uj, jó faszott, pormentes K 9.90, 5 kiló jobb K 12.-, 5 kiló fehér, pehely-puha faszott K 20.-, 24.-, 5 kiló hófőhár, pehely-puha faszott K 30.-, 36.-, 42.-. KÉSZ ÁGYAK piros ágyszőnyegből, jól megálló, 100 cm széles, 180 cm hosszú, 116 cm széles K 10.-, 12.-, 16.- és 18.-, 2 méter hosszú, 140 cm széles K 13.-, 15.-, 18.- és 21.-, 1 méteres 80 cm hosszú, 86 cm széles K 9.-, 9.90 és 4.-, 90 cm hosszú, 70 cm széles K 4.90 és 5.90. Készítés minden tetéshez szerinti méretben is. 3 réteg szőrmatracok 1 ágyra K 27.-, jobbak K 33.-, szőrtöltés utánról mállott bürmező K 40.-tól jobbra. Beszerzés és visszaküldés a postaküldés megjelölés ellenében megengedjük. Sachsel Benedek, Lobos 60. Pilsen mellett. (Csehszlovákia)

AZ UJ Berson Gummiárok. A legelőkelőbb márka! Előnyei utóérhetetlenek. Roskátog volt valamikor Az Öregnek lépte: Öreg ember a fiatal! Nagy irigyen nézte. Na megajtt a megváltója Roskátog járának. Fiatalok és Öregek. Az új Berson gummiárok Ruganyosan járnak. Czipészető BERSON kifejezetten készíti a legúj gummiárokat, melyeket azonnal visszahatározolnak. — Bersonművek, Budapest, VII.

Pávák méretek árban eladó. Cim: Postamester, Kőly. Rendeléseknél sziveskedjék lapunkra hivatkozn.

A Magyar Királyi Államvasutak téli menetrendje.

Table with columns: Délelőtti, Délután, A vonatok indulása Budapest nyugoti p.-u.-ról. Ertvényes 1913 október hó 1-től.

Table with columns: Délelőtti, Délután, A vonatok érkezése Budapest nyugoti p.-u.-ra. Ertvényes 1913 október hó 1-től.

Nem az ár, a minőség teszi olcsóvá az árut!

Jótállás mellett kitűnő szövőárak... háztartási cseleklak és menyasszonyi kelengyékre. 6 drb... 24 méter... Emil Winternitz, Nachod (Csehország).

Hibát-maradékok 6-12 méteresek, fehér vászlanak, sephírek, oxfordok, kanavások... 20 korona. A maradékokból nem küldök mintát és kérem megrendelésnél a kívánt minőség megjelölését.

Advertisement for 'Csak a hölgyeket érdekli!' (Only interested women!) featuring a woman and 'Első magyar női egészségügyi és testápolási cikkek szaküzlete'.

Large advertisement for 'SZIVES FIGYELMEZTETÉS' (Attention!) for 'FEDÁK CIPŐKRÉMET' (Shoe cream) with an illustration of a woman and a child.

Advertisement for '5 kor. lapos utánzott ezüst horgony férfi óra' (5 crown flat-wound silver anchor watch for men).

Advertisement for 'ROZSNYAY SERAIL' (Rosnyay Serail) hair care products, featuring a woman's portrait.

Advertisement for 'CHINA EZÜST' (China Silver) tableware, featuring a woman with a tray.

Advertisement for 'Parádi-parsen' (Paradi-parsen) medicine for various ailments.

Advertisement for 'FISCHER és Tsa' (Fischer and Tsa) grape and fruit products.

Advertisement for 'Legjobb beszerzési forrás!' (Best source!) for bedding and linens.

Advertisement for 'LUHICERZSÉBET' (Luhicerzseb) medicine for various ailments.

Advertisement for 'Technikum Mittweida' (Technikum Mittweida) technical services.

Advertisement for 'MARGIT' (Margit) medicine for various ailments.

Advertisement for 'Riessner Kályhák' (Riessner Stoves) featuring 'Phönix' and 'Pluto' models.

Advertisement for 'HIRSCH és FRANK' (Hirsch and Frank) machinery and equipment.

Advertisement for 'IDEGGYÖNGE FÉRFIAK' (Diamond for men) jewelry.

Advertisement for 'PARK-SZANATORIUM' (Park-Sanatorium) and 'SZÜLÉSZETI OSZTÁLY' (Gynecology Department).

100 gyertyafény erős, óránkénti világításra 3-5 fillérbe kerül, nincs kanóca, bárhová vihető és semmi körülmények között fel nem robbanhat.

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS

megtekinthető, minden vételekteleztség nélkül

Wiktorin és Társa Bpest,

VIII. kerület, Baross-utca 1. szám.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

MEGJELENT

katonai puská a mellényzsebben

a 7.65 és 9mm-es Frommer

Baby-pisztoly

nagy kaliberű, hatlövetű mellényzsebbe való fegyver katonai puskázá-várzattal, a Fegyver- és Gépgyár R. T. Budapest, gyártmánya. Kapható minden jobb fegyver-kereskedésben.

Mit kiabál?

hiszen mindenki tudja már, hogy a

MÁGNÁS CIPŐKRÉM

Minősége kitűnő
puhit, tisztít, fényesít.

Gyártja: **HERCZEG és GEIGER**
Csász. és kir. udvari szállító Budapest.
KAPHATÓ MINDENÜTT.

VASÁRNAPI UJSÁG

45. SZ. 1913. (60. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL

BUDAPEST, NOVEMBER 9.

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldíj is eszolandó.

Vásároljon osztálysorsjegyet a Török-palotában Budapest, IV., Szervita-tér 3/c.

Fiók: V., Váci-körút 4. Telefon 11-58.

Távirati cím: „Törökek” Budapest.

1/4 sorsjegy 1/2 sorsjegy 3/4 sorsjegy 1 sorsjegy
K12— K6— K3— K1-50

Huzás már november 20. és 22-én.

Angol bőrbutoripar
Bőrbutor szakműhelyek
KENDI ANTAL
Budapest, IV. ker. Semmelweis-u. 7. sz.

Angol bőrbutor. Ebédlőszékek, irodai karosszékek, szakaszú gyártása. Külön osztály használt bőrbutor modernizálására, felújítására és festésére. Székátalakítások.

MARGIT-CRÉME

Margit-szappan 70 fillér.

Margit-pouder 1 K 20 fill.

a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés öszszállásában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémet utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjegyvel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, színtelen vegyüztiszta készítmény, amely a külföldön általános feltűnést keltett. Ára 1 kor.

Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógyszerárban, illatszer- és drogua-üzletben.

HIRDETMEÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XXXIII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak. Az I. osztály huzása 1913. november 20. és 22-én tartatik meg. A huzások a Magy. kir. Lottóvédéki Igazgatóság, mint állami ellenőrző hatóság, és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek, a huzási teremben. Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítójánál kaphatók.

Budapest, 1913. évi október hó 26-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Tolnay. Huzay.

A CSÁSZÁRI FÓRUMOK RÓMÁBAN. — AUGUSTUS FÓRUMÁNAK ROMJAI ÉS MARS ULTOR TEMPLOMA.